ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1430

8 динара

25.5.1979. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XL

КОМПЛЕТАН СТРИП

ШИ-КАЈ

NM

Ripley

Веровали или не!

ИЗАБЕЛА СТЈУАРТ МОРНИНГ

ИЗ БОСТОНА ЗАВЕШТАЛА ЈЕ 1905. ГОДИНЕ РОДНОМ ГРАДУ СВОЈУ ВЕЛИКУ КУЋУ ПОД УСЛОВОМ ДА СЕ У ЊОЈ НИШТА НЕ МЕЊА И ДА СЕ **СВАКОГ ЈУТРА У ЈЕДНУ ВАЗУ СТАВИ БУКЕТИЋ СВЕЖИХ ЉУБИЧИЦА.**

ФРЕНСИС ЏОНСОН

ИЗ ДАРВИНА НАПРАВИО ЈЕ ОД КАНАПА, КОЈИ ЈЕ СКУПЉАО ДЕЦЕНИЈАМА, КЛУПЧЕ ТЕШКО 10000 КИЛОГРАМА КОЈЕ ИМА У ОБИМУ 12 МЕТАРА.

БРЕНДИ КАЦ

ИЗ ФИЛАДЕЛФИЈЕ ПОЧЕЛА ЈЕ ДА СВИРА ВИОЛИНУ КАД ЈЕ ИМАЛА **13 МЕСЕЦИ**... У **ТРЕЋОЈ** ГОДИНИ ВЕЋ ЈЕ СВИРАЛА БАХА, И ТО НА ИНСТРУМЕНТУ **ОСАМ ПУТА МАЊЕМ ОД ОБИЧНОГ.**

НАЈВИШИ ВИСЕЋИ МОСТ НА СВЕТУ

ПРЕМОШЋУЈЕ КЛИСУРУ КРОЗ КОЈУ ТЕЧЕ **РЕКА АРКАНСАС** И НАЛАЗИ СЕ 120 МЕТАРА ИЗНАД ЊЕНЕ ПОВРШИНЕ.

КОНСТРУКТОРИ

СА УНИВЕРЗИТЕТА У ФЛОРИДИ, ПРОУЧАВАЈУ НОГЕ ИНСЕКАТА ТРАЖЕЋИ РЕШЕЊЕ ЗА ВОЗИЛО БЕЗ ТОЧКОВА КОЈЕ БИ МОГЛО ДА „ХОДА" И „ТРЧИ".

3-18

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● прва бициклистичка трка одржана је у Француској 1869. године. Такмичари су морали да превале пут између Париза и Руана дугачак 130 километара. Победио је Енглез Џејмс Мур.

● у парку јапанског града Камакуре студенти су начинили Будину статуу од празних конзерви. Те кутије — око четрдесет хиљада — студенти су сакупили за време генералног чишћења града. Статуа је виша од пет метара.

● Ласло Сабо, мађарски повртлар-аматер, одгајио је из семена које је добио из Вијетнама, краставац дугачак 170 сантиметара.

● Том Карпентер, наставник на једном колеџу у савезној држави Аљасци, има невероватно чврст сан. На његовом ноћном сточићу стоје три будилника, два радио-будилника, и два аутоматска уређаја за узбуну прерађена у будилнике. Сва та техника ништа му није помогла и за последњих пет година Карпентер је закаснио на часове четрдесет један пут. Зато је управа колеџа решила да га отпусти. Карпентер се жалио суду износећи у својој одбрани да није крив јер је поштено испробао сва средства за буђење.

● лондонски службеник Џорџ Бокс за последњих десет година руком је преписао сва Шекспирова дела. Бокс каже: „Одувек сам осећао неодољиву жељу да се бавим књижевношћу. На жалост, рођен сам неталентован."

● већ пола века не гаси се пожар у индијском граду Џахарија у држави Бихар. Сто педесет хиљада становника тог града зна за овај подземни пожар али на њега не обраћа пажњу. Нико се не сећа када су се тачно запалиле наслаге угља на којима лежи град нити ико покушава да угаси ватру. Према прорачунима научника пожар је до сада уништио триста милиона тона угља.

● амерички психолог Бертолд Шварц тврди да се по боји аутомобила (под условом да је власник сам изабере) може судити о карактеру његовог власника. Тако су они који имају црвене и жуте аутомобиле оптимисти, воле живот и сматрају се срећнима. У зеленим се возе љубитељи природе и реалисти, у плавима људи са уравнотеженим карактером, у белима конзервативци, а у црним пословни људи. Сиви и сребрни аутомобили одговарају људима који пате од самољубља, док мрку боју бирају верни супрузи и очеви великих породица.

Walt Disney

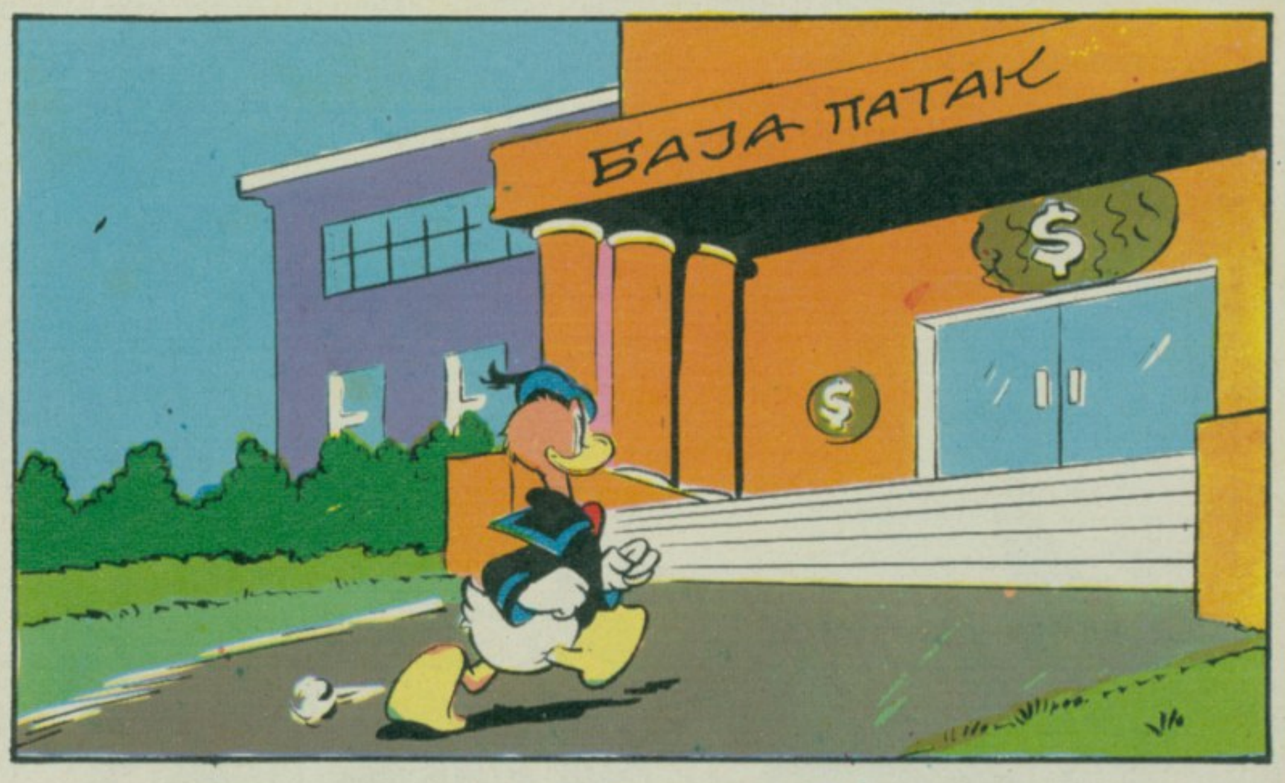
ПАЈА ПАТАК

У ОКУПИРАНОМ ЧАЧКУ

ФУДБАЛ И ПУЦЊИ

ЗЕЛЕНИ ПОЈАСЕВИ НЕПРИЈАТЕЉА САВИШЕ СЕ ОДЈЕДНОМ ОКО ИГРАЛИШТА. У ТРЕНУТКУ СЕ ИЗМЕШАШЕ СА ГЛЕДАОЦИМА И ПОЧЕШЕ ПРЕТРЕС. СВЕТ СЕ УСКОМЕША.

Крајем септембра 1941. године многи плакати обавештавали су Чачане да ће се између репрезентације града и окупатора одржати фудбалска утакмица. Био је то повод за састанак чланова Месног комитета СКОЈ-а, оних најсмелијих, одговорних за сваку акцију која је предузимана. Били су то Илија Марковић, Станислава Цана Терзић, Бане Пауновић, Вучко Милошевић, Славко Јованчевић и други.

НИЈЕ ВРЕМЕ ЗА ЗАБАВЉАЊЕ

Тог спарног лета, кад су опустели ходници и учионице чачанске гимназије и утихнуо уобичајени жагор, на изглед весели младићи окупљали су се на песковитој обали Мораве. Дане школског распуста испуниле су им нове бриге, необичне за њихов узраст. Испит зрелости полагао се пре велике матуре. Уместо на састанке са девојкама, одлазили су на договоре о борби против окупатора. Оним најодважнијим књигу је заменило оружје. Све чешће град је дочекивао јутро препун прогласа Партије исписаних на зидовима, оградама, свуда где је било могуће. Партија је позивала народ у борбу, а окупатор беснео.

Тако је било и сад. Каква утакмица против окупатора! Било је време за нешто друго. Чланови Комитета одлучили су да се одмах испише што више прогласа које, у правом тренутку, треба истаћи на дрвеће, ограде. Треба бојкотовати сваку манифестацију коју организује непријатељ.

Славко Јованчевић исписао је, техничким словима, неколико реченица: **„Срби! Зар се у овим тешким тренуцима, када хиљаде ваших најбољих синова и кћери, сврстаних у партизанске одреде, воде борбу против мрског окупатора, забављате на фудбалској утакмици ...“** Договорили су се шта да раде, испланирали сваки детаљ акције.

С друге стране игралишта протицала је река. У густишу њених обала били су партизани. Договорено је да у заказано време припуцају, изазову тако панику и омету утакмицу.

ШТА С ОРУЖЈЕМ?

Пре почетка сусрета све се одвијало по плану. У публици, с прогласом у руци, био је и Милош Тадић син полицијског писара у Среском начелству. Тих и повучен момак издвајао се међу вршњацима лепотом, коју су девојке већ запазиле, и одважношћу. Другови су то ценили. Радовао се сваком повереном задатку и извршавао га предано, докраја.

Тог лета завршио је седми разред гимназије. У мислима је, све чешће, био са друговима из одреда. Сањао је дан кад ће моћи да им се придружи. Сви одједном нису могли. У граду су морали да остану они на које полиција не би посумњала. Требало је људи и снаге за акције на улицама препуним наоружаних фашиста. Припремао се са друговима и за ову, на фудбалској утакмици.

Сем Милоша, у игралишту су, с револвером у џепу, били и Слајо Марић, Богић Васовић, Славко Јованчевић и Вучко Милошевић. С нестрпљењем су очекивали звиждук који означава почетак утакмице. Игралиште је било препуно, играчи окупљени на центру. С друге стране реке чекали су скривени партизани.

Одједном, зелени појасеви непријатеља савише се око игралишта. У тренутку се измешаше са гледаоцима и почеше претрес. Свет се ускомеша. Видећи шта се дешава, партизани се повукоше у шуму. Није се имало куд. Ако покушају било шта, зликовци ће да се свете на голоруком народу. Наоружани скојевци само се згледаше. Шта с оружјем?

Брже-боље поцепаше поставу на џеповима. Пробише се с муком кроз престрављени народ до неког корова и застадоше поред широких листова репушине. Низ ноге клизну хладни метал. Нико није приметио.

НЕКО ЈЕ ИЗДАО

Сутрадан су чланови Окружног комитета Партије Раде Минић и Миле Станишић сазвали састанак. Присуствовали су руководиоци скојевског актива који су планирали акцију на утакмици.

— Да видимо, другови, како је дошло до овога? — запиташе се искусни илегалци.

Сумњало се да је неко од учесника обавестио Немце. Разговарало се о сваком понаособ.

— Милош је син полицијског писара — неки сумњичаво завртеше главом.

А знали су да је баш он дошао до списка комуниста које су Немци намеравали да похапсе ноћу између 24. и 25. јуна. Само захваљујући њему, припадници фелџандармерије остали су кратких рукава. Ипак, неки су и даље сумњали. Тако се и разиђоше.

Већ сутрадан ујутро Милош се нашао у Вучковој кући. Кад остадоше сами, домаћин га испитивачки погледа. Само за тренутак.

— Вучко, дошао сам да ми даш револвер — рече Милош.

— А зашто ти треба?

— Указала ми се прилика да убијем среског подначелника. Сам знаш каква је то багра. Дознао сам да ће сутра ујутро проћи поред цркве и то без пратилаца. Ја мислим да не треба оклевати. Боља прилика неће нам се указати.

— Добро, Милоше, даћу ти револвер са пуним шаржером. Пази само да ти рука не задрхти — рече му Вучко.

Милош је изгледао срећнији него икад.

— Дадох му оружје — размишљао је Вучко. **— Ако нешто смера, остварио би то и да му га нисам дао.**

У току дана ништа се није догодило. Сви чланови актива били су до мрака ван својих кућа. За сваки случај.

ДАЛЕКО ЈЕ МОРАВА

Следећи дан, 28. септембар, освануо је ведар. Милош је шетао поред цркве загледајући посмртне плакате налепљене на стабла кестенова. Било је време да наиђе подначелник. Испод ока је пратио пролазнике очекујући га. Обе руке држао је дубоко у џеповима. Није се преварио. Жртва му се приближавала.

Рески пуцњи одјекнуше калдрмисаном улицом. Издајник се затетура, болно јекну и паде. Од задобијених рана одмах је издахнуо. Милош потрча ка углу улице. Не тако далеко биле су њиве под кукурузом, поред бедема је протицала Морава, а на другој страни, у шуми, били су партизани.

Изненадни пуцњи пренуше немачког стражара на углу улице. У сусрет му је трчао Милош. Као по команди, Немац зграби пушку и окрену је према младићу. Јесење јутро пресече прасак. Хитац се зари Милошу испод леве плећке.

Узалуд су покушавали да освесте окрвављеног скојевца и сазнају имена његових другова. Умро је не долазећи свести.

В. Никшић

ПСИ СПАСИОЦИ

Естел Пату је једва чекала да се заврше часови и да крене својој кући у селу Каланзасу, педесетак километара удаљеном од Лиона. Зурила је кроз прозор покушавајући да угледа своје псетанце Пикоа који је, као и она, нестрпљиво ишчекивао рески звук школског звона да би заједно, као и сваког дана, одјурили кући. Речи наставника нису ни допирале до девојчице. Размишљала је о својој мајци која је већ месецима лежала непокретна.

Никада се Лилијен није жалила на болове. Чак ни онда када јој је лекар рекао, трудећи се да не примети израз безнађа на његовом лицу, да је реума узела маха и да ће, можда, доживотно остати непокретна. Сада ће се о вама бринути ваша девојчица — рекао јој је лекар.

ПОКЛОН У ОСТАВИ

Кућни послови Естели нису падали тешко, јер је имала времена и за игру и за учење. А најлепши јој је одмор био — шетња са Пикоом, псетанцем црне длаке, дугих опуштених ушију и кратког репа.

Жао ми је што за твој рођендан нисам могла ни колаче да умесим — рекла јој је мајка, у мају, три године раније. — **Али, ипак сам ти припремила једно изненађење. Ено, тамо, у остави је поклон. Иди и погледај!**

Естел је полако отворила врата оставе. И тек када су јој се очи навикле на таму, у углу је приметила нешто мало и рутаво: једно штене, не веће од стиснуте песнице, дрхтало је од страха и хладноће. Зграбила је ту мекану гомилу крзна, привукла је на груди и, цичећи од среће, потрчала ка мајчином кревету.

— **Како си знала да баш то желим? — повикала је.**

— **Звају га Пико. А одакле ти?**

— **Замолила сам чика Паскала да ми га донесе** — рекла је мајка. — **Сада ће ово псетанце стално да ти прави друштво.**

Од тог дана, Пико је постао Естелин нераздвојан пратилац. Док би она распремала кућу или ишла у куповину, Пико је чучао испод стола или трчао испред ње, осврћући се сваки час и тражећи је погледом. А затим су заједно одлазили до школе: Естел је улазила у учионицу, а псетанце је остајало на степеништу нестрпљиво очекујући завршетак часова. Чим би је спазио како излази из учионице, Пико би потрчао испред ње прашњавим путем, затим кроз шуму, преко расклиманог моста, па опет кривудавим путем до мале, давно окречене куће на крају Каланзаса.

ОГРАДА ЈЕ ПУКЛА

Напамет је Естел знала тај пут, сваки камен или жбун распознавала је и по мраку. Додуше, понекад је стрепела док је прелазила преко старог, трулог и шкрипавог моста, јер су се даске стално круниле под њеним ногама. А доле, десетак метара испод ње, готово пресахла река, из које је вирило зеленкасто камење, кривудала је и плашила је.

Тако је било и тога дана, у јуну 1977. године, када се Естел, са својим малим другом, враћала из школе. Пошто је читавог дана падала киша, даске су се навлажиле, а маховина на њима постала је глатка и слузава. Естел је покушавала да одржи равнотежу непрестано се придржавајући за готово изваљену ограду. Пико је ишао испред ње, повремено застајао на влажним даскама, а затим се освртао да би видео да ли га девојчица прати.

У једном тренутку, управо када су се налазили на средини моста, Естелина лева нога склизнула је између две даске. Посрнула је, а да не би пала, грчевито је зграбила ограду и навалила се на њу свом силином.

Ограда је пукла. Естел није ни чула тај потмули звук, само је осетила како је у тренутку изгубила тле под ногама. Полетела је кроз ваздух, а потом осетила страшан ударац у главу, камење јој се утиснуло у рамена, ноге... Изгубила је свест.

ВИШЕ ОД ВЕРНОСТИ

ОСЕТИЛА ЈЕ КАКО ЈОЈ ЈЕ ЛЕВА НОГА СКЛИЗНУЛА ИЗМЕЂУ ДАСАКА. ПОСРНУЛА ЈЕ, А ДА НЕ БИ ПАЛА, ГРЧЕВИТО ЈЕ ЗГРАБИЛА ТРУЛУ ОГРАДУ И СВОМ СИЛИНОМ НАВАЛИЛА СЕ НА ЊУ . . .

Разбудиле су је хладноћа и влага које су јој се завлачиле у кости, а онда је осетила топли дах на свом лицу.

ПАС ЈЕ ЦВИЛЕО

— **Пико, иди и тражи помоћ** — једва је прошаптала, мада је знала да псетанце неће моћи да јој помогне. Покушала је да се покрене, али је одмах схватила да лежи на гомили камења, на средини реке.

Пас је неко време обилазио око девојчице, шљапкао по води, њушкао и цвилео, а онда је, лајући, потрчао преко реке.

Естели се од неподношљивих болова мутило у глави, последње на шта је помислила пре него што је затворила очи била је њена болесна мајка.

— **Ово ће је дотући** — грцала је девојчица сва у сузама.

Стари Паскал Марсо дуго није могао да схвати одакле долази необичан звук. Било је око 10 часова увече. Напрегао је пажњу, а затим разазнао цвиљење које је допирало из дворишта. Дуго му је требало да се одлучи, устане, и отвори врата.

А када је, ипак, то учинио, на улазу је затекао псетанце које је цвилело, а затим га зграбило за ногавицу и почело да га вуче у двориште.

— **Шта ли је сада?** — помислио је Паскал. — **У ово доба девојчица никада није долазила код мене. Где ли је она? И зашто је псетанце само? ...Можда се, ипак, нешто десило** — закључио је најзад.

Ушао је у кућу, огрнуо кишну кабаницу и пошао за псетанцем које га је и даље непрестано вукло у мрак.

Пико је кренуо према реци. Батеријском лампом Паскал је осветљавао пут. После више од пола сата хода, стигли су до моста. Чим је угледао изваљену ограду, Паскалу је све било јасно.

Мала Естел је била у дубокој несвести. Паскал је подигао у наручје и, готово трчећи, однео до своје куће, а затим је пребацио до болнице у Лиону.

— **Сломила је леву ногу и руку** — рекли су лекари. — **Али, опоравиће се за петнаестак дана.**

Тек када је то чуо, Паскал је могао да оде до куће Лилијен Пату.

Б. Ј.

КУМРОВЕЧКОМ КРАЈУ У ПОХОДЕ

КУКЕ ТИТОВЕ МЛАДОСТИ

Педесетак километара северозападно од Загреба, на рубу простране и живописне Кумровечке долине, на левој обали реке Сутле, налази се Кумровец, село где данас живи око 400 становника. Међутим, иако мало, ово месташце означено је на многим картама и познато широм света. Њега су посећивали и посећују државници и ученици, радници и научници, студенти и сељаци из разних земаља: Кумровец је родно место друга Тита. Годишње у њега дође око пола милиона гостију.

Постоји више претпоставки о настанку имена Кумровец. Ипак, најчешће се сматра да су га овако назвали цесарградски грофови, за које су сви кметови били »кумерни«, што значи блатни и невољни. А сви бурни историјски догађаји у Хрватском загорју одражавали су се на исто мукотрпан живот људи Кумровечке долине: земља посна, црквени и државни намети велики, тако да за живот није остајало чак ни хлеба. Због тога је и петнаестогодишњи дечак Јосип Броз кренуо из свога Кумровца на дуг, тежак и славан пут.

У КУЋИ БРОЈ 8 — Не зна се тачно одакле су ни када преци породице Броз дошли на обалу Сутле. По једном предању, доселили су се са босанско-херцеговачке границе, а по другом, први Броз дошао је из Истре у првој половини 17. века. Према сачуваним документима, неки Амброзиј Броз напустио је 1544. године околину Јастребарског и настанио се као кмет слободњак грофа Петра Ердедија на имању Цесарграда. Овај Броз основао је породичну задругу у селу Брезје. У 17. веку преци Јосипа Броза преселили су се из Брезја у Кумровец. Године 1860. ову кућу број 8 сазидали су Титов деда Мартин и бака Ана. Ту је 7. маја 1892. године, као седмо од петнаесторо деце Фрање и Марије Броз, рођен син Јосип. Од 1952. године Титова родна кућа је један од најпосећенијих музеја у Југославији.

НА КОЊУ НЕОСЕДЛАНОМ — Десетак километара југозападно од Кумровца, у СР Словенији, на обалама речице Бистрице, притоке Сутле, налази се Требче, родни крај Марије Јавершек, удате Броз — Титове мајке. Све до поласка у школу, мали Јоже је боравио код мајчиног оца Мартина, помажући му у послу и чувајући коње. На пољанама око Сутле и Бистрице, смело је јахао неоседлане коње. **На слици:** родна кућа Титове мајке.

ДВА ПУТА У ПРВИ РАЗРЕД — Године 1891, у време кад је у Хрватској на 10 хиљада становника долазило свега шест школа и кад је 60 одсто становништва било неписмено, Кумровец је изградио основну школу. У њу је могло да се упише највише стотинак ученика, док их је неколико стотина остајало неуписано. Јожа Броз је ипак имао срећу да се 1900. године, поред 223 дечака и 142 девојчице, упише у школу. Али, како је много боље знао словеначки језик него хрватскосрпски на којем се изводила настава, мали Јосип се мучио и са најобичнијим причама, све чешће бежећи из школе. Због тих изостанака и муке са језиком, његов учитељ Јуре Марковић саветовао је Франји и Марији Броз да њихов син још једном иде у први разред. И заиста, Јожа је идуће године учио исто градиво, али је сада био, и остао, међу бољим ученицима. Године 1956. у Кумровцу је, уз помоћ ЈНА, изграђена нова школа „Маршал Тито“, а у стару (на слици) смештен је Музеј револуције Хрватског загорја.

МАЛА КЛЕТ ЗА ВЕЛИКО ДЕЛО — Недалеко од куће тете Ане, преко речице Бистрице, налази се неугледна клет породице Костањшек. Удаљена од пута и у близини шуме, изврсно је користила илегалцу Јосипу Брозу, тада већ генералном секретару КПЈ. У лето 1939. године друг Тито је у овом кућерку са две просторије радио месец дана. Следеће, 1940, у јесен, генерални секретар КПЈ је овде написао извештај за Петну конференцију КПЈ.

ИЛЕГАЛАЦ КОД ТЕТЕ АНЕ — У овој кући у Требчама, која је некада припадала Ани Костањшек, сестри Титове мајке, Јосип Броз је често боравио као дечак. Када се друг Тито 1920. године вратио из Русије, тета Ана му је рекла да је мајка Марија умрла 1918, молећи је да она убудуће припази на Јожу, тада већ двадесет шестогодишњег револуционара. Вративши се са петогодишње робије, друг Тито се у пролеће 1934. јавио тети Ани и код ње неко време боравио као илегалац. Данас је у овој кући Музеј маршала Тита. Уз њу је нова кућа Титове рођаке Ане Костањшек, кћерке тете Ане. Године 1939. Јосип Броз је на фалсификованој личној карти уписао име Иван и презиме — Костањшек.

ЈЕДИНСТВЕНА ШКОЛА — На свечаности 21. априла 1972. године, друг Тито је на брду изнад свог родног села положио камен темељац за Спомен-дом бораца НОР-а и омладине Југославије (на слици). Две године касније, на Дан Републике, отворено је ово велелепно здање које, захваљујући средствима свих наших радних људи, симболично повезује генерације... До изградње Марксистичког центра, у Дому ради Политичка школа СКЈ „Јосип Броз Тито“.

Текст: **И. Лончар**

ПОХОДИ НА ЕВРОПСКО ЗЛАТО

ВЕЛИКО СРЦЕ НАЈМАЊЕГ

Са четири личне грешке, Зоран Славнић је дочекао други продужетак пресудне утакмице са Италијанима у Барселони 1973. и — пошао на све или ништа...

Никада пре тога Југословени нису били на европском врху. Кошарка је већ имала иза себе звучне титуле, али име Југославије још није било забележено на челу листе европских земаља.

Авион нас је носио у правцу Барселоне. Зоран Славнић је био међу путницима. Ускочио је у државну репрезентацију зато што је дошло до смене. Мирко Новосел је преузео одговорност као нови селектор.

Док нам је образлагао шта очекује на том Европском шампионату 1973, Зоран Славнић нам је причао:

— **Нису вам потребне никакве рачунице. Бићемо сигурно први.**

Његов осмех био је ведар . Речи су звучале уверљиво.

Реалне прогнозе, међутим, водиле су нас на сасвим супротну страну. Сви европски стручњаци очекивали су нови тријумф совјетске екипе која је годину дана пре тога постала чак и олимпијски шампион.

СА ЧЕТИРИ ЛИЧНЕ

Први бековски пар тада су били Рато Тврдић и Никола Плећаш. Као резерве незамењивих репрезентативаца секлетор Новосел чувао је Зорана Славнића и Драгана Кићановића. Првог је узео из „Црвене звезде", другог из „Партизана".

Ниједан од њих двојице није имао право интернационално искуство. Славнић је, истина, већ био љубимац навијача, а Кићановић је дошао из Чачка као изразити таленат.

Да није било огорчене битке са Италијанима у најдраматичнијем мечу одиграном 1. октобра, у великој спортској дворани у Барселони, можда би њих двојица морали још дуго да чекају.

Овако, после првог полувремена, изгледало је да је већ све изгубљено. Противници су водили са 33:27. Ненадмашни Крешимир Ћосић губио је дуел са опасним Италијаном Менегином. Сјајни бекови Тврдић и Плећаш деловали су — сасвим немоћно.

У игру су морали да уђу Кићановић и Славнић.

Иако су Италијани били у изразитом вођству, Славнић је подигао руку:

— **Ништа не бришите, победићемо сигурно.**

Најмањи на терену (висок само 181 сантиметар), он као да је преузео команду. Просто је тражио лопту и она се, по неком неписаном правилу, кретала увек у његовом правцу. И, зарадио је већ четири личне грешке! Само се чекао тренутак да добије и ону пету па да напусти игру...

ПОСЛЕ ДВА ПРОДУЖЕТКА

Можда никада Југословени нису водили тако огорчену битку међу кошевима као те ноћи у Барселони. Шест хиљада посматрача није могло да предахне.

На крају . регуларног времена, резултат је био нерешен — 63:63.

Морао је да се игра наставак, али и после тих додатних пет минута опет је све остало нерешено — 67:67.

Још један наставак и још пет минута стрепњи и неизвесности. Задрхтала је рука и најславнијим асовима.

Славнићу — не.

Био је и остао јунак меча. Победа од 73:71 била је ишчупана онда када је то већ изгледало немогуће.

— **Било ми је теже него икад** — признао је после свега селектор Мирко Новосел.

Али, та победа означила је залет за незадрживи јуриш. Југославија је у полуфиналу прегазила Чехословачку, а у финалу збрисала Шпанију, пошто су домаћини претходно елиминисали екипу Совјетског Савеза.

ПОБЕДИО СЕБЕ

Крајњи редослед био је: 1. Југославија, 2. Шпанија, 3. Совјетски Савез, 4. Чехословачка, 5. Италија, 6. Бугарска, итд.

Зоран Славнић и Крешимир Ћосић ушли су у најбољу петорку Шампионата. Крешимир Ћосић је био и најбољи стрелац међу Југословенима. Уосталом, ево по колико су кошева постигли репрезентативци Југославије на овом походу који им је донео прву златну титулу на европским шампионатима:

Ћосић 74, Јеловац 73, Шолман 67, Славнић 57, Далипагић 56, Тврдић 55, Плећаш и Кићановић по 40, Маровић 35, Јерков 21, Ивковић 20 и Кнежевић 15 кошева.

Прво европско злато стигло је у Југославију. На аеродрому у Београду величанствен дочек. Озарени Зоран Славнић одговара на питање раздраганих навијача.

— **Шта је било пресудно за подвиг у Барселони?**

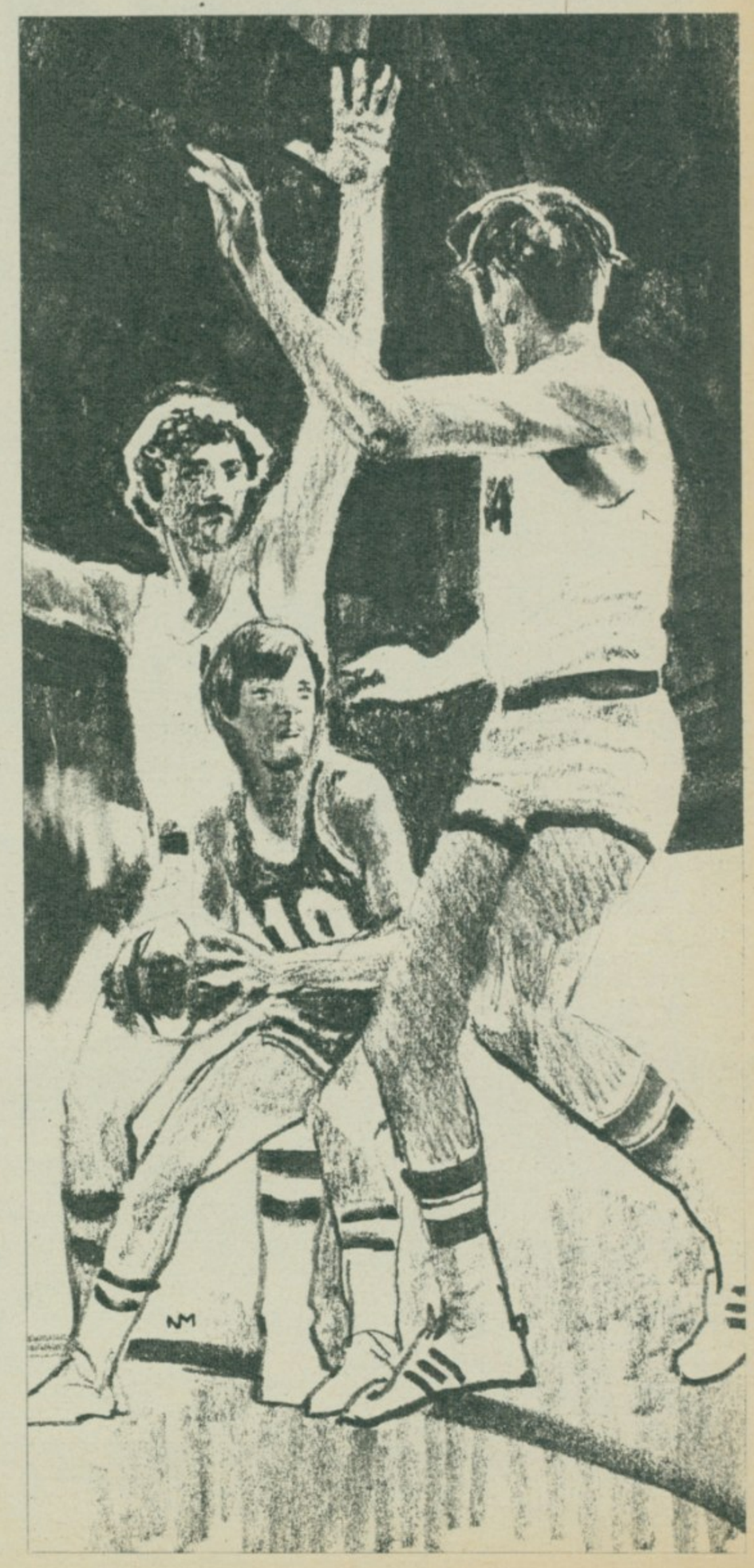
— **Ми смо мала земља, али имамо велико срце.**

Била је то права истина. Срце југословенских кошаркаша није стрепело ни пред ким.

У Барселони, Зоран Славнић је победио самог себе. Оставио је уобичајене несташлуке и несебично заиграо за целину. Упамтили смо те његове потезе као можда нешто најлепше што је икада могло да се види међу кошевима.

Иза свега, остала је успомена на прво југословенско злато у европској кошарци. То је била полазна тачка за серију нових победа и подвига.

С. Протић

МИНИ-КВИЗ

1. Центурија је . . .
2. А* церин?
3. Где се налази Чинечита?
4. Шта је шантунг?
5. Шта је фијакер?

ОДГОВОРИ:

1. У старом Риму одред, чета од стотину људи, 2. Воштана материја, главни састојак пчелињег воска који је растворљив у алкохолу. 3. У Италији, непосредној близини Рима. То је филмски град, највећи и најбоље опремљен у Европи, саграђен 1937. године на површини од 60 хектара. 4. Врста храњиве свилене тканине, а понекад се сировa свила мешa сa памучном. Назив је добила по кинеској покрајини Шантунг, где се, најпре, почела производити. 5. Кочије које вуку два коња, са покретним кровом, за превоз путника. Први пут су израђене 1457. године, у Мађарској. У Паризу су се такве кола изнајмљивала пред хотелом „Сен фиакр", па су по њему добила име.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ШПИЈУНАЖА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

ПИСМА МРТВОГ КАП

У ГЛУВО ДОБА НОЋИ ЕНГЛЕСКА ПОДМОРНИЦА ЈЕ ТАЈАНСТВЕНО ИЗРОНИЛА. ТЕЛО ВИЉЕМА МАРТИНА СПУШТЕНО ЈЕ У МОРЕ И, НОШЕНО ТАЛАСИМА И СТРУЈОМ, ЗАПЛОВИЛО ПРЕМА ШПАНСКОЈ ОБАЛИ . . .

Рано јутро 24. априла 1943. године, недалеко од шпанске обале у Кадиском заливу, било је на изглед све мирно. Рибари су још пре сванућа испловили на пучину надајући се добром улову. Један од њих је извлачио мрежу и приметио да је необично тешка. Радовао се мислећи да је тог јутра био срећније руке него иначе. Али, кад је мрежу привукао уз чамац, у њој је угледао леш у војничкој униформи.

Одмах је о томе обавестио своје другове који су по оделу на непознатом мртвом човеку закључили да је био авијатичар. Прегледали су морску површину унаоколо и, кад су били сигурни да нема више настрадалих, одвезли настрадалог у пристаниште града Уелве.

Ту се, поред збуњених рибара, нашао и један официр који је на обали изводио вежбе са својом јединицом. Одмах је утврдио да је утопљеник обучен у униформу енглеског ваздухопловног официра, коме је за појас била причвршћена мала, кожна торба.

Утопљеник је хитно пребачен у болницу, а новост о необичном „улову" рибара брзо се раширила Уелвом. Детаљним прегледом леша лекари су утврдили да је авијатичар настрадао дављењем приликом авионске несреће. На телу нису нађене никакве ране које би биле смртоносне. Пилот је сахрањен на градском пробљу уз присуство енглеског конзула. Тај гроб постоји и данас, а на надгробној плочи пише да ту почива Вилљем Мартин из Кардифа, рођен 1907. године.

Међутим, кад су шпанске власти отвориле кожну торбицу која је нађена код Вилљема Мартина, испоставило се да је крцата најповерљивијим енглеским војним документима.

ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ У »ВУЧЈОЈ ЈАМИ«

Прегледом писама, порука и докумената који су нађени у закључаној торби видело се да су послани из Врховног британског штаба и упућени високим личностима енглеске армије. Нарочито је било важно писмо које је генерал Арчибал Ни упутио маршалу Александеру.

Пишући познатом маршалу, генерал Ни, између осталог, иако увијено и алегорично, јасно говори о искрцавању савезника, али не на Сицилији, како се очекивало, већ у Грчкој. Код личности упућенијих у тадашње ратне и политичке догађаје овај податак је изазвао праву узбуну. И немачка и енглеска тајна служба одмах су покушале да се по сваку цену домогну ових необичних писама. Али, како су шпанске власти биле наклоњене немачкој страни, тајанствени садржај кожне торбе остао је код њих. Наравно, у све су увид имали и бројни немачки шпијуни. Детаљно преснимивши сваки папирић нађен код енглеског официра, све су хитно доставили у Берлин, лично адмиралу Деницу.

Кад су немачки шпијуни завршили свој посао, документа и писма, препуна војних тајни, предата су, наводно нетакнута, Енглезима у Гибралтару. Убеђен да је све то заслуга његове дипломатске вештине и утицаја, енглески конзул гласно обавештава претпостављене о свом успеху.

Кад су фотокопије тајних писама и докумената доспеле у Хитлерову „Вучју јаму", фирерови највиши војни стручњаци и сарадници били су запрепашћени. Убеђени да су детаљно упућени у план о искрцавању на Сицилију, изненадио их је нагли обрт. И присуство генерала Ајзенхауера у северној Африци потврђивало је њихове тврдње о сицилијанској операцији савезника. Међутим, фотокопирано писмо генерала Арчибала Нија маршалу Александеру јасно их је упућивало да савезници мисле и планирају другачије.

И друга документа недвосмислено су допуњавала најважније писмо. Тако је једна порука упућена адмиралу Кенингему потпуно рушила сваку сумњу која се могла јавити при читању првог писма.

ДА СЕ ТРАГЕДИЈА НЕ ПОНОВИ. . .

Официри Хитлеровог врховног штаба били су потпуно збуњени. Питали су се, између осталог, како су папири такве важности могли да се повере обичном официру, али је одговор нађен у једном од писама где је званично стајало да је курир лично познат претпостављенима. Последње сумње нестале су при прегледу личних ствари и докумената погинулог официра: у џепу његове кожне јакне нађена су писма од веренице, рачун за веренички прстен од једног златара и, као врхунац, карте за позориште по којима се види да Вилљем Мартин, неколико часова пре него што ће се срушити у море, није ни слутио о изненадном задатку који му је намењен.

Одмах после пажљивог прегледа и провере свих докумената нађених у кожној ташни, у Европи су се уочили нови потези немачког врховног штаба. Хитлерови бродови из Медитерана сконцентрисани су у Егејском мору. Кајтел је хитно послао јединицу оклопних возила на Корзику, наређујући истовремено једног дивизији да се из Француске пребаци на Пелопонез, између Каламата и рта Араксос.

После ових прегруписавања, немачка одбрана Сицилије је ослабила. Енглези су постигли циљ: захваљујући њиховој обавештајној служби, Немци су улетели у замку. Забринути због великих губитака у људству и плашећи се да се не понови трагични Диеп, Енглези су смислили варку са мртвим „официром" и „поверљивим" писмима.

СПАСОНОСНО ГУШЕЊЕ

Данима је Монтаги, потпоручник енглеске ратне морнарице, смишљао начин како да се Немци и Италијани убеде да савезници,

ЕТАНА

пошто су одвратили Ромелове трупе од Триполија, желе да се искрцају на неко сасвим друго место, а не Сицилију, како би то било најлогичније. Најзад му је синула замисао о подметању мртвог курира, али су је високе војне личности одмах одбациле без много размишљања. Међутим упорни потпоручник детаљно је усавршавао свој план и после неколико седмица опет га изложио претпостављенима.

Овога пута до у танчине су усавршени садржаји писама која би носио курир, као и остала документа која би отклањала било какву сумњу. Све је било замишљено без пропуста и недостатака, па је Монтегијев план подржао и сам Черчил.

Али, пратећа документа била су само део задатка. Требало је пронаћи и погодан леш. И на то се данима чекало... Најзад је из једне болнице стигла вест да је од гушења управо умро један војник. Смрт гушењем! То је највише одговарало замисли. Када су, после дугог убеђивања и молби, покојникови родитељи дали пристанак, приступило се даљем остварењу строго поверљивог плана.

Пошто је један Монтегијев пријатељ био познати специјалиста за патологију, науку о болесним процесима и стањима у организму, замолили су га да каже да ли ће оваква војникова смрт бити довољно убедљива шпанским лекарима, односно да ли ће они закључити се „авијатичар" удавио или умро од шока при рушењу авиона. Професор је одобрио овај подухват и са медицинске тачке гледишта.

Затим је мртвац обучен у униформу енглеског ваздухопловног официра. Међутим, како се није знао тачан датум операције, леш је стављен у специјалан метални ковчег и испуњен „угљеним снегом" који спречава распадање мртвог организма.

А за транспорт је одређена — подморница.

Најзад, 24. априла 1943. године на подморницу је укрцан необични терет и она је запловила ка шпанској обали. Морнарима је, тек после положене заклетве да ће ћутати, речено у како важну операцију плове.

У глуво доба ноћи подморница је изронила, тело капетана Виљема Мартина је спуштено у море и, ношено таласима и струјом, запловило ка шпанској обали...

С. П.

ПУШКА ПОСТАЈЕ МАГЛА!

ОД БРЗИНЕ КОЈОМ СПРЕТНИ ТАКМИЧАРИ ИЗВОДЕ ВЕШТИНЕ С ПУШКОМ, ГЛЕДАОЦИМА ЗАСТАЈЕ ДАХ... НАРОЧИТО АКО ЈЕ НАДМЕТАЊЕ НА КОЊИМА.

Многи данашњи спортови нестали су из витешких надметања — као разне коњичке дисциплине, па мачевање, стреличарство, рвање, џудо, карате... Али, има крајева у свету у којима су се надметања одржала све до данас, тако рећи у облику какав су имала пре више векова. То је случај са **сантасијом,** такмичењем пушком, које је у унутрашњости Марока велики спортски догађај.

Сантасија увек привуче хиљаде гледалаца. А такмичари су нека врста идола. Они тешком, старинском пушком из 19. века, дугачком око 2 метра, изводе различите вештине које траже и снагу и изванредну увежбаност.

ПЉЕСАК ЗА ДА ИЛИ НЕ

Као већина традиционалних спортова и надметања, сантасија почиње строго одређеним ритуалом. Најмање 12 људи који ће се борити за титулу шампиона излазе пред публику церемонијалним кораком, а затим образују круг. Сви су одевени у дуге, беле хаљине навучене преко кафтана јарких боја. У једном тренутку они чучну тако да челом готово дотакну тле, а врхови свих пушака нађу се у средишту круга. Затим се муњевитом брзином окрећу према публици, спретно подигавши пушке.

Тада се сви дижу и истим, свечаним кораком, којим су улазили укруг, раздвајају се, док не начине два реда бораца који стоје једни према другима. По двојица тада почињу да изводе покрете као да се боре, скачући лево-десно и високо горе, витлајући при том пушкама. Најзад, веома брзо — као што је и сваки појединачни покрет овде брз —такмичари опет стају у круг и сви испаљују у истом часу хитац у земљу. То је знак да је заједнички ритуал завршен и да почиње љуто надметање појединаца за титулу.

Сваки такмичар у кругу најпре изводи низ невероватно брзих покрета са пушком. То је први степен надметања вештина којом свако мора да влада. Пушка се хитне у ваздух, али тако да се она спирално окреће, а затим, такође окрећући се, великом брзином почиње да пада. Такмичар мора да је ухвати, а то захтева не само рефлекс и вештину, него и веома снажан чланак руке, јер је пушка прилично тешка.

Пошто изведе ово, такмичар мора да сачека аплауз: његова дужина одређује да ли се пласирао за даље такмичење!

Ако јесте, почиње друга, тежа вештина. Једном руком такмичар диже пушку високо изнад главе и витла њом укруг све врже и брже, док пушка постане невидљива, сада се изнад његове главе уочава само магличасти ковитлац. Овај део такмичења са нарочитом будношћу прате судије, обично старци, али бивши учесници сантасије. Они се налазе испред масе гледалаца, на местима одакле најбоље могу да посматрају борце. Они одлучују о томе који од дванаест такмичара може да понесе титулу најбољег — до нових турнира.

НАГРАДА ЗА ЦЕО ЖИВОТ

Сантасија се изводи и на коњима. То је тежи и свечанији облик овог надметања, резервисан за изузетне прилике и велика народна славља. Тада је и број учесника већи, дође и по пет стотина јахача! У таквим приликама онај церемонијални дефиле пред почетак такмичења изгледа нарочито импресивно и свечано.

Дисциплина на коњима има и своје нарочите тачке, какве не постоје у обичној сантасији. Једна од најтежих је да такмичар узде држи зубима, а на сваком рамену носи по једну пушку. Мора да погоди циљ истовременим хицем из обе пушке, у галопу! То је вештина коју постижу само малобројни. Али, у оваквим великим надметањима и код оваквих дисциплина, победник може да освоји награду каткада тако велику да постаје богат за цео живот.

М. К.

ПСИ СУТРА...

Према најновијим подацима број паса у свету све више забрињава. У Француској, на пример, има 7 милиона паса који излучују 600 тона измета дневно! Французи на њихову исхрану троше 9 милијарди франака годишње, а то је више од годишњих издатака за исхрану народа Португалије. Када пас лаје, он оптерећује наш слух буком која је 6 хиљада пута већа од песме цврчка.

МИЛТИЈАДОВ ВЕЛИКИ ДАН

БРЗОНОГИ ФИЛИПИД

Вест о победи у Атину је понео гласник и тркач Филипид. Он је, кажу стари записи, претрчао 42195 метара, колико је Маратонско поље делило од Атине, јавио радосну вест и истог тренутка — срушио се мртав. Дужина пута коју је претрчао Филипид узета је за дужину маратонске трке која је, као спортска дисциплина, уврштена у програм свих већих међународних такмичења.

ПО ЗЕМЉУ И ВОДУ — Крајем 6. века пре н. е. на персијском трону седео је Дарије I. И мада му је царство било огромно, протезало се од Дарданела до Инда и од Сир Дарје до Нила, цар није био задовољан: хтео је да приграби и богате трговачке градове копнене Грчке. Прилика да то учини неочекивано му се указала: године 500. у малоазијском граду Милету избио је устанак против његове власти. Знајући да не могу да се поуздају само у сопствене снаге, Милећани су позвали у помоћ многе грчке градове, али су се њиховој молби одазвали само Атина и Еритреја и — ето повода Дарију да им објави рат! Како је то „ред налагао" персијски цар је прво у све државице послао посланике да траже „земљу и воду" а то је значило — изјаву покорности.

РАЗЉУЋЕНИ АТИЊАНИ — Не желећи кавгу с моћном Персијом, многи градови су пристали да дају тражену „земљу и воду". Одбили су само два: Атина и Спарта. Разљућени Атињани без двоумљења су поубијали Даријеве посланике а Спартанци су оне који су стигли у њихов град побацали у бунар речима: „Ето вам ту, колико хоћете, и земље и воде!" Чувши како су прошли његови посланици, Дарије је подигао велику војску и под заповедништвом свог рођака Мардонија послао је на Грчку. Међутим, на путу за Атику, сувоземну персијску војску напала су и жестоко поразила тракијска племена. Ни флота није много боље прошла: њу је захватила бура и разбила о стење Атоса.

ДАРИЈЕ НЕ ОДУСТАЈЕ — Поражавајуће вести о Мардонијевој војсци нису одвратиле Дарија од намере да освоји Грчку, па је почео да сакупља нову војску. Почетком 490. године она је, заједно са флотом, кренула из Киликије преко Егејског мора. Циљ јој је био атичко полуострво. У то време Атина није могла да се похвали великом флотом па је управо то и бринуло њене грађане. Дуго су стратези већали шта да раде: једни су били против пружања отпора јер су сматрали да немају баш никакве изгледе да победе толику непријатељску силу а други су, са Милтијадом на челу, били за то да се Персијанцима пође у сусрет и прими битка на отвореном пољу. На крају је прихваћен овај предлог па је атинска војска, која је по неким изворима бројала 10 хиљада бораца, по другим 5—6 хиљада, кренула ка четрдесетак километара удаљеном Маратону где је требало да се искрцају Персијанци.

БИТКА НА МАРАТОНСКОМ ПОЉУ

У ДОЛИНИ ВРАНЕ — По обичајима који су владали у Атини, њиховом војском командовало је свих десет стратега, али наизменично. Међутим, сада кад је требало поћи у бој против 10 хиљада Персијанаца, већина стратега је одлучила да „свој дан" препусти Милтијаду јер је он најбоље познавао персијски начин вођења борбе. Поставши главнокомандујући, Милтијад је своју војску поставио у долину реке Вране, на улазу у Маратонско поље, бочно према путу који је водио у Атину. Пошто Атињани нису имали коњицу, њиховом вођи није преостало ништа друго него да бокове војске обезбеди — препрекама! Наравно, то није довољно, па је Милтијад одлучио да ослаби центар и појача крила како би она што боље одговарала на бочне нападе персијске коњице. На лево крило поставио је око 1000 бораца које је, у помоћ Атини, послао град Платеја, а на десно најбоље копљанике којима је командовао полемарх Калимах.

ЦЕНТАР ПОПУШТА — У напад су први кренули Персијанци. Атињани су само то и чекали па да и они крену у јуриш. Киша стрела сручила се и с једне и с друге стране. Али, већ после првих судара, грчки центар је морао да застане и устукне пред жестином персијских напада. Међутим, крила су се пробијала напред и успешно потискивала непријатељску коњицу. Користећи повољну ситуацију на крилима, Милтијад је одлучио да се својом жестином баци на противнички центар. Не могавши да издрже нападе са две стране, Персијанци су окренули леђа и дали се у бег!

ПОСЛЕДЊИ НАПАД — Непријатеља који се безглаво повлачио ка својим бродовима, Атињани су гонили у стопу. Понет успехом, Милтијад је још једном уредио своје фаланге и борце поново повео у напад, овог пута на бродове. Међутим, како је већ доста времена прошло од последњег судара, Персијанци су успели да разапну једра и крену ка пучини па је Грцима само 7 бродова пало у руке. Тако су 13. септембра 490. године пре н. е. Атињани спасли свој град од Даријеве војске.

ЗВУК УСПЕХА

ФИЛМ ЈЕ ПРОПЕВАО

БРАЋУ ВОРНЕР ДАНАС МОЖДА НИКО НЕ БИ НИ ПОМИЊАО ДА ИХ ОЧАЈАЊЕ НИЈЕ НАВЕЛО НА КОРАК КОЈИ ЈЕ ПРЕКО НОЋИ ИЗМЕНИО СВЕ. И ТО НЕ САМО У ЊИХОВОМ ЖИВОТУ...

Филмски продуценти Хари, Сем и Цек Ворнер знали су да се налазе на самој ивици пропасти. Знали су и да за чињеницу што још нису доспели под стечај могу да захвале свом четвороножном глумцу, псу Рин Тин Тину. Приходи од његових филмова покривали су трошкове студија, али будућност овог малог филмског друштва, како је изгледало, није обећавала ништа добро.

НЕ И АЛ...

Покушаја да се филм озвучи било је још крајем 19. века. Браћа Лимијер, људи који су у Паризу 1895. године одржали прву филмску представу на свету, и познати режисер Жорж Мелијес, покушавали су да својим филмовима дају звук на тај начин што су се речи изговарале иза екрана. У то доба представе су се врло често давале не само уз пратњу клавира, већ и читавог оркестра и хора.

Године 1913. Француз Ежен Лост успео је да конструише апаратуру која је омогућавала озвучење филма, али је избијање I светског рата зауставило даља истраживања на овом пољу. Малобројни покушаји који су уследили после рата патили су, по правилу, од једног озбиљног недостатка — звук је увек био изузетно лош.

Ваљда поучене тим искуством, велике филмске компаније једноставно нису хтеле ни да чују за петенте „Џенерал Илектрик Вестерн-а". Један за другим, продуценти су одбијали понуде представника ове електроиндустријске компаније да звук сними микрофоном и да га појачава помоћу триодних цеви.

Једнога дана понуда је стигла и до скромних власника неких петнаестак биоскопских дворана. Браћа су мало размислила, а затим одлучила да остатком новца заиграју на карту у коју је у то доба мало ко веровао — целовечерњи звучни филм.

Ворнерови су изабрали мјузикл који је тада у Њујорку био прави хит — „Певач џеза". Успели су и да наговоре познатог забављача и певача Ала Џолсона да прихвати главну улогу у филму чији је успех у најмању руку био врло неизвестан. Њихова замисао била је да то буде комбинација немог филма, делова са песмама и музичке пратње какву је у оно доба добијао сваки филм.

Тако су то замислила браћа Ворнер и режисер Ален Кросланд, али не и Ал. Њему је, пре него што пропева, долазило и да проговори:

— Чекајте, чекајте — викао је док су камере зујале **— још ништа нисте чули. Сачекајте трен... Да ли вам се ово свиђа?**

Ворнерови су схватили да то што Ал ради има добре шансе да запали публику, па су тако, сем оних што их је Ал сам импровизовао, у филм ушли и дијалози написани на њихов захтев.

ЈЕСИ ЛИ ЧУЛА, МАМА?

Премијера је одржана пред препуном салом биоскопа „Ворнер" у Њујорку, 6. октобра 1927. године. Поред публике која је дошла да присуствује чуду, у гледалишту су се налазили и супарници браће Ворнер — продуценти који су се надали да ће и овај покушај да филм проговори завршити као и ранији.

Све се, срећом по браћу пред стечајем, одиграло супротно ономе чему су се неповерљивци и злобници надали. Публика се драла, смејала и плакала — била је одушевљена... Нико није могао да одоли начину на који је Ал разговарао са замишљеном мајком у гледалишту:

— Јеси ли чула ово, мама? То ме радује. Мени је најважније да ти будеш задовољна...

Алове речи и песме, било је то јасно већ те прве ноћи, означиле су крај немог филма. Многи који су се те вечери нашли у гледалишту схватили су да се од тог тренутка баве послом који припада прошлости.

Било је оних који су сматрали да је успех „Певача џеза" само тренутни хир публике, али се ускоро показало да ни 6. октобар 1927. године, ни Ал Џолсон, неће бити заборављени. Филм је, само у САД, у испражњене благајне браће Ворнер утерао 3 милиона долара.

Тај рекорд ускоро ће надмашити својим приходима други звучни филм истих продуцената. Филм се звао „Луди певач", а певао је, наравно, Ал Џолсон.

СЛАДУЊАВО, АЛИ ОПАСНО

Браћа Ворнер су само хтела да се извуку из неприлика, али су покренули праву револуцију у свету филма. Многе „неме" звезде престале су то да буду зато што се више нико није задовољавао само тиме да их гледа, а њихови гласови нису били погодни за снимање.

И славни Чарли Чаплин јавно се изјаснио против звучног филма, уверен да ће звук нарушити његову уметничку целину. Чаплин је бар имао више среће од осталих...

Историја филмске уметности забележила је и манифест против звучног филма међу чијим се потписницима може прочитати и име познатог совјетског режисера Ејзенштејна. А у време када је манифест објављен, звучни филм се још и није — стварно родио.

„Певач џеза" је био у ствари неми филм у који су само уклопљене неке певачке и говорне тачке. Први „стопроцентни" звучни филм снимљен је тек две године касније (1929). Продуценти су опет били браћа Ворнер, а филм се звао „Светла Њујорка". Иако је париска публика, када су јој га први пут приказали, гневно викала „Хоћемо француски!", а гледаоци у Лондону извиждали смешни говор „џенкија", звучни филм више нико није могао да заустави.

„Певач џеза" нама данас може да изгледа и сладуњаво и помало смешно, али то ипак не мења ствар. Тај филм је ушао у историју.

М. И.

РЕЛАК БОЗ

Композиција из Вирпазара приближавала се тунелу на Суторману. Машиновођа Стево Будимић је, веровао је, познавао свани праг пруге Бар — Вирпазар. Рефлектор на локомотиви већ је парао тмину тунела, над се зачу лупњава. Локомотива поскочи и искрену се на страну. Шта је то сад? — промрмља Стево. Ускоро карбидна лампа осветли необичан призор: пред локомотивом се, уплашен и изранављен, шћућурио један прави правцати во. Други је био раскомадан. Напољу припекло, а они, јадници, потражили спас у тунелу... Машиновођа хукну и крену да враћа локомотиву на колосек.

Текст: **П. Милатовић**
Снимци: **М. Гарић**

У СЕЛУ ЧЕТИРИ СТАНИЦЕ — Напуштајући барско поље, прва локомотива, испраћена 2. 11. 1908, степенасто је вијугала уз сутормапске стране и, пролазећи кроз једини тунел под врхом планине, „стрмоглављивала" се ка Вирпазару, просечном брзином од 18 км на час. Хроничари су забележили да се окупљени народ разбежао главом без обзира кад је кренула прва композиција. А на атару села Лимљана — податак за Риплија — воз се заустављао на четири железничке станице. Није село било толико велико, већ је пруга, меандрирајући попут реке, заобилазила све веће препреке...

ДВЕ ГОДИНЕ НАПОРА — Желећи да својој невеликој држави обезбеди излаз на море и Бар повеже са залеђем, црногорска влада је 27. јуна 1906. на Цетињу потписала уговор са италијанским Барским друштвом о изградњи железничке пруге Бар — Вирпазар. Пуне две године 1.000 црногорских и око 200 страних радника мукотрпно је полагало колосек дугачак 43 км и 300 м, са висинском разликом 550 м. То време бележи и прве организоване штрајкове радника у Црној Гори. Углавном успеле.

ЈЕДИНСТВЕНЕ ЛОКОМОТИВЕ — За колосек ширине 0,75 м у Берлину су биле израђене четири специјалне локомотиве „Бока", „Суторман", „Дурмитор" и „Јовћен", једине такве врсте на свету. Саобраћао је популарни „Ћира" 51 годину, док га новембра 1959. није потиснула пруга нормалног колосека Титоград — Бар. Овде их видимо снимљене у дворишту Завичајног музеја у Бару. Ограђени жицом, почивају две локомотиве и два вагона, један од њих је и специјални салон краља Николе.

ЖИВОТ ПИШЕ РОМАНЕ

КОПЉА ЉУБОМОРЕ

МЛАДОГ ЏЕМСА ЕЛИОТА И ЊЕГОВЕ ДРУГОВЕ У ЕКВАДОРСКОЈ ЏУНГЛИ НАПАЛИ СУ ИНДИЈАНЦИ. ЊЕГОВА ЖЕНА И КЋЕРКА СЛУШАЛЕ СУ, ПРЕКО РАДИО-ОДАШИЉАЧА, СВЕ ШТО СЕ ДОГАЂА

СВЕ ШТО СЕ ДОГАЂА

Почетком 1956. годи... у Гвајакил, у Екв... дору, стигло је п... мисионара протестантс... секте „Браћа из Плимута". Пре су личили на играче кошарке, него на побожне фанатике. Џемс Елиот и његови пријатељи били су млади, атлетски развијени људи, одевени у блу-џине, с платненим качкетима, фото-апаратима о раменима и џепним издањима еванђеља. У највећу еквадорску луку и град долетели су са женама и децом у светложуто обојеном „пајперу" којим је пилотирао Елиот.

Дошли су у Еквадор да у своју веру преобрате последњих четрдесетак Индијанаца из племена Аука који су живели у дубинама еквадорске џунгле.

БАЦИЋЕМО ПОКЛОНЕ

Мисионари су оставили жене и децу у Гвајакилу, па су у жутом авиону препуном стаклених огрлица, огледалцета, шарених крпица, свирала и пиштаљки, боца „кока-коле" и конзерви с кобасицама одлетели у џунглу.

После два-три сата лета на једном малом пропланку у џунгли угледали су колибице Аука покривене лишћем и избацили нешто безвредних поклона. Затим су, на сат-два хода отприлике, слетели на пешчану обалу неке реке и ту подигли логор.

— Сваки дан ћемо надлетати село и бацати наше поклоне! — рекао је Елиот. **— Увериће се да смо пријатељи, па ће нам доћи у посету!**

Трећег дана изјутра Елиотово предвиђање се остварило. Из џунгле је опрезно изишао човек ниског раста, тамнобакарне коже, мишићав, чупаве косе, потпуно наг. Стао је, забо у земљу дугачко копље, одбацио мачету, вероватно једини метални предмет који је имао, па је подигао празне руке, показујући на тај начин да долази као пријатељ. За њим су из густог лишћа изишле две жене, такође без икакве одеће. Старија, безуба, се осмехивала, млађа је имала зубе као бисере и лепушкасто лице. Уши су им красиле велике шкољке.

Чим су угледали госте, мисионари су сели: човек који седи без оружја није спреман за битку. Мисионари су испружили руке с ћинћувама. Жене су опрезно пришле и узеле поклоне, а мушкарац је, ћутећи, стајао подаље. Убрзо су жене, чаврљајући и смејући се, потпуно охрабрене, покушавале да нешто објасне мисионарима. Елиот и његови другови су закључили да је куцнуо прави тренутак за испуњење свог задатка. Дохватили су две жене за руке и повели их у воду. Оне су се у први мах уплашиле, али су их мисионари заустављали кад им је вода дошла до колена и нешто им љубазно говорили, исписујући рукама чудне знаке пред њиховим грудима. Опет су се безбрижно смејале.

Џемс Елиот и његови другови су тако крстили две прве Аука Индијанке: старијој су дали име Сара, а млађој Далила.

НАПАДАЈУ НАС!

Индијанац је тај церемонијал посматрао све смрknутији. Кад су Елиот и другови позвали и њега да загази у воду, није пристао. Младићи се нису много колебали. Дограбили су Индијанца, одвукли га у плићак, попрскали га водом по глави и дали му име Џорџ.

Радознале, Сара и Далила претурале су по стварима, задивљено кликтале милујући шарене крпе и огледалца, с уживањем су пиле „кока-колу". Џорџ је био све намргођенији. Узео је из Далилине руке једну огрлицу и презриво је бацио.

— Пази, Елиоте! — рече Мак Кали. **— Он је љут. Очигледно је љубоморан на наше богатство!**

После извесног времена Џорџ нешто гласно рече женама, окрете се и без речи пође из мисионарског логора. На ивици прашуме Сара и Далила су се окренуле и махнуле неколико пута новим пријатељима. Џорџ се није ни осврнуо.

Џемс Елиот је ушао у авион и преко радио-одашиљача испричао жени Бети шта се тог дана догодило. Двогодишњој кћеркици Валерији послао је три пољупца.

ЊОГ АУКА

Следећег дана око подне Елиот је жени узбуђеним, помало дрхтавим гласом, послао поруку:

— Џорџ и његове жене нису се појавили! То је очигледно знак непријатељства! И прашума жагори претећи. Чују се неки тајанствени звуци!

Неколико тренутака је ћутао. Онда је Бети Елиот зачула његов крик:

— Нападају нас! Управо је једно копље пробило груди Питера Флеминга! Ја више не...

Веза се прекинула. Бети је узалуд покушавала да је поново успостави.

БЕТИ СЕ НЕ ВРАЋА

●●●●●●●●●●●●

Неколико недеља касније једна експедиција коју је послала еквадорска влада дошла је на место погибије „Браће из Плимута". Мак Кали је био рањен копљем, а затим дотучен мачетом. Натанел Сент и Јудерџан су били избодени цилитима. Џемс Елиот је био потпуно искасапљен.

Жути „пајпер" је био гомила изгорелe гвожђурије. Чланови експедиције донели су у Гвајакил фото-апарате побијених. Развили су филмове и направили серију фотографија Џорџа и његових жена.

Жене покојне „Браће из Плимута" вратиле су се у САД с децом. Само Бети Елиот није хтела да оде. Желела је да сазна зашто су Ауке убиле њеног мужа и његове другове. Замолила је еквадорску владу да против Аука не предузима никакве репресалије.

„Ја ћу наставити оно што је започео мој муж!" — написала је у молби.

Двадесет шестогодишња Бети Елиот је научила да пилотира. Затим је купила половни „пајпер", обојила га светложуто и затражила од еквадорске владе дозволу да одлети међу Ауке. Одбили су њен захтев.

Бети Елиот је била храбра жена. С кћерком Валеријом од три и по године одлетела је у прашуму, у једно село покрштених Кечуа Индијанаца, првих суседа неприступачних Аука. Скоро годину дана узалуд је чекала дозволу владе из Китоа учећи од Кечуа основе језика Аука.

Једног касног поподнева Кечуе су Бети довели једну Индијанку коју су пронашли у шуми. У рукама је носила бебу.

— Аука жена! — рекао је поглавица Кечуа Бети Елиот.

Бети је у њој, по фотографијама побијене „Браће из Плимута", одмах препознала Далилу. Повела је Далилу у своју колибу и сместила њену бебу на свој лежај. Затим је Далили показала Валеријуи и рекла јој на Аука језику:

— То је моја кћерка! Њеног оца убило је твоје племе!

Далила је дрхтала. Оклевала је. Најзад је показала своје дете и промуцала:

— То је мој син! Његов отац је убио оца твоје кћерке!

ДОШЛЕ СМО ПО ТЕБЕ!

●●●●●●●●●●●●

Далила је испричала Бети да је Џорџ био љубоморан на богатство белих људи и због љубазности својих жена према њима. Испричао је саплеменицима да су бели дошљаци људождери који ће их потаманити. Успео је да их нахушка против дошљака. Поглавица племена није се сложио с Џорџом. Посвађали су се и Џорџ га је у бесу убио. Због тога га је племе осудило да буде жив закопан.

— Уплашила сам се да због Џорџовог злочина не убију и мене и моје дете, па сам побегла овамо! — рекла је Далила.

— Слушај, Далила! — рекла јој је Бети после дужег размишљања. — **Теби ван твог племена нема живота. Остави код мене свог сина, а ти се врати. Кажи поглавици да сам им опростила смрт мог мужа и да бих са кћерком хтела да живим међу Аукама. Наговори ваше жене да мене и моје дете приме као пријатеља. Ако ти саплеменици не опросте што си побегла са сином, ја ћу га чувати као рођено дете док не постане човек!**

Далила се вратила у џунглу. Три недеље касније, кад је Бети изгубила наду да ће је поново видети, појавила се на челу поворке од десет Аука жена.

— Дошле смо по тебе, твоју кћерку и мог сина! — рекла јој је Далила. — **Ауке ће те волети, штитити и поштовати. Мушкарци су ти већ саградили лепу кућу у селу!**

Бети Елиот још, са кћерком Валеријом, сада одраслом девојком, живи међу Аукама. С времена на време долази да од власти у Гвајакилу преузме лекове, разне ситнице и потребе за „дивље" Индијанце који су јој убили мужа. Тврди да су то племенити људи и да је са кћерком срећна међу њима.

А. Р.

ТАЈНЕ ГОЛФСКЕ СТРУЈЕ

Све тајне Голфске струје (Голфстрим) наука још није у стању да објасни. У преводу са енглеског Голфстрим значи: река која тече из залива. Голфску струју је још 1513. године открио капетан Понс де Леон, али је на географске карте убележена тек крајем 18. века, чему је претходило низ интересантних догађаја.

Године 1770. царинска управа Бостона послала је жалбу лорд-канцелару Британске империје, жалећи се што поштански бродови приликом пловидбе из Енглеске у Нову Енглеску (како су се звале британске колоније у Северној Америци), путују две недеље дуже него трговачки бродови који иду заобилазним путем, а поштански директно. Зашто, дакле, касни пошта?

Познати природњак Бенџамин Франклин радио је у то време као управник поште. Њему је поверено да утврди узроке закашњења поштанских бродова. Испоставило се да је за све крива... Голфска струја! Односила је бродове с курса пловидбе, па су зато закашњавали.

Због чега је Голфска струја посебно значајна и какве загонетке скрива?

Прво — то је велика брзина њеног тока. Она носи масу воде из тропских басена у северне географске ширине и тако утиче на климу целе Европе, све до Урала. Без ње би северни крајеви Европе и Скандинавско полуострво имали много хладнију климу, а на европском континенту било би и мање кише. Клима, путеви великих јата риба, померање навигационих знакова — све то обавезује научника да пажљивбо пручавају Голфску струју. Њена површина је испитана, али процеси у њеној дубини и њихова динамика и данас су мало познати.

Значајна сазнања донело је путовање истраживачке подморнице „Бен Франклин". Шест чланова посаде на челу с познатим швајцарским океанографом Жаком Пикаром у току месец дана испитали су подводни ток ове струје.

Први пут су научници током целе њене дужине могли да посматрају подводни живот и врше разна испитивања и мерења. Подморница је прошла растојање од 2400 километара, спуштајући се понегде на дубину од 530 метара. Научници су утврдили да је брзина подводног тока двоструко већа него што се претпостављало. Али, такво посматрање има и свој недостатак. Оно је усмерено у једном тренутку. Потпуна представа о току може да се добије само уз помоћ аутономних апарата дугограјног деловања који ће помоћу бова бити утврђени на разним тачкама океана.

Занимљиво је обавештење истраживача да за време подводне пловидбе готово нису сусретали јата риба. Зашто? Голфска струја великом брзином носи своје воде према северу и североистоку, па такво кретање спречава изношење биогених материја на површину, или се струја на тим местима прибија уз дно. А без биогених материја нема хране за рачиће и другу морску ситнеж, па тако нема ни рибе.

Група совјетских истраживача који су испитивали Голфску струју открила је дубински поток који се ствара на 25 степени северне ширине и иде даље према југоистоку. Тако настаје снажан противток који је почетак познате екваторијалне Ломоносове струје. Откриће те струје указује на плодне области океана — нова богата ловишта рибе.

БИМ И БУМ

ДАНАС ЋЕМО УЧИТИ ТАБЛИЦУ МНОЖЕЊА!

ДОБРО!

БУДИТЕ ДОБРЕ МАЛЕ ХИЈЕНЕ И ПОСЛУШАЈТЕ МИС АЛГЕБРУ!

'ОЋЕМО! РАЧУН МИ ВОЛИМО!

ВОЛИТЕ... АЛ' ЈА ЋУ ИПАК ДА ПРИПАЗИМ ДА НЕ ЗАБУШАВАТЕ!

ЈЕДАН ПУТА ЈЕДАН ЈЕСТЕ ЈЕДАН, ЈЕДАН ПУТА ДВА ЈЕСУ ДВА, ЈЕДАН ПУТА ТРИ...

И ДОКЛЕ ТАКО?

ХЕХЕХЕ! ЕВО ПРИЛИКЕ ДА НАПАКОСТИМ КАПЕТАНУ... А ДА ЗА ТО НЕКО ДРУГИ ДОБИЈЕ БАТИНЕ!

ОХ! ПА ТО ЈЕ БАМ! ПОКАЗАЋУ ЈА ЊЕМУ...

ЈЕДАН ПУТА ОСАМ...

САМО МОРАМ ДА ТО **БРЗО** ИЗВЕДЕМ!

САКРИЋУ СЕ У ГРМЉЕ...

ЈЕДАН ПУТА ОСАМ ...

ЗЗЗЗЗ

УПОМОЋ! ЛАВ! ПОМОЗИТЕ!

ИИИК! ТАКО ЗНАЧИ!

??

ГРРРР!

БАМ

ЛЕНО, СРЦЕ, СПАСЛА СИ НАС!

ДОБИЋЕШ САД ПО ТУРУ **ПЕТ ПУТА** ПО **ПЕТ** УДАРАЦА! ПА ТИ РАЧУНАЈ!

ЦМОК

УПОМОЋ, МИС АЛГЕБРО!

MIKE SENICH 2-25

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

BABALU стрип

А КАД ДОБИЈЕШ...

...ПРВИ ЗУБ...

...КУПИЋУ ТИ KOLOY'S ЖВАКАЋУ ГУМУ!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ЗА ВРЕМЕ ВЛАДАВИНЕ ПРВОГ КИНЕСКОГ ЦАРА ШИ ХУАНГ ТИЈА (246.–209. ГОД. ПРЕ Н.Е.) ЖИВЕО ЈЕ ЧОВЕК ЧУВЕН ПО СВОЈОЈ СНАЗИ. ЗВАО СЕ МОНГО. У ТО ВРЕМЕ ТАМНИЦЕ СУ БИЛЕ ПУНЕ ПОБУЊЕНИКА ПРОТИВ ЦАРА. ЈЕДНОГА ДАНА МОНГО ЈЕ КРЕНУО У ЛОВ. ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ СНАБДЕ ЗАЛИХАМА ЗА ПРЕДСТОЈЕЋУ ЗИМУ...

© S.I. ARTISTS

1430/1

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ЛОВАЦ ЈЕ УЛОВЉЕН? МОНГО, ПРЕДАЈ СЕ? НЕМАШ КУД?

ПРИБИТЕ И УХВАТИТЕ МЕ?

СВИ НА ЊЕГА? АЛИ, НЕМОЈТЕ ГА УБИТИ? ХОБУ ГА ЖИВОГ?

ЈЕДАН МАЊЕ?

ДВОЈИЦА? КО ЈЕ СЛЕДЕЋИ?

МИСЛИО САМ ДА ДОЛАЗИТЕ ЈЕДАН ПО ЈЕДАН?

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ПОДИГНИТЕ ГА!

ЧИТАВ ДАН СУ ПУТОВАЛИ. НАД СУ БИЛИ НАДОМАК ПРВОГ СЕЛА, МОНГО СЕ ОПЕТ ОНЕСВЕСТИО...

ВОЈНИЦИ СЕ ЗАУСТАВИШЕ ИСПРЕД ПАГОДЕ МАНДАРИНА ЧИН ХОА...

ОВО ЈЕ, ЗНАЧИ, ТАЈ ЧУВЕНИ МОНГО, ПРИЈАТЕЉ БУНТОВНИКА ШИ КАЈА?

ИДИ ДО ВРАГА!

ОВО ЋЕ ТЕ НАУЧИТИ КАКО ДА СЕ ПОНАШАШ ПРЕД МАНДАРИНОМ!

СЈАЈНО, СИЈАНГ! ОВО ТИ ЈЕ НАГРАДА ОД МЕНЕ? А ШТА ЈЕ СА ШИ КАЈЕМ?

СИГУРАН САМ ДА ЋЕ НАМ УБРЗО ПАСТИ ШАКА!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

У ТОМ ТРЕНУТКУ ШИ КАЈ ЈЕ ТРЕНИРАО ЈЕДНУ ГРУПУ СЕЉАКА У БОРИЛАЧКИМ ВЕШТИНАМА...

АКО ЖЕЛИТЕ ДА ОПСТАНЕТЕ, ТРЕБА ДА СЕ БРАНИТЕ!

НАПАДНИ МЕ САДА И БРЗО!

МНОГО СИ СПОР! ВИДИШ ШТА ТИ СЕ ЗБОГ ТОГА ДОГОДИЛО!

САДА ЋУ ВАМ ПОКАЗАТИ ЈОШ НЕШТО! ОВО ТРЕБА СВИ ДА САВЛАДАТЕ!

УПАМТИТЕ! МОРАТЕ ДА ЗНАТЕ ДА УПОТРЕБИТЕ ШАКУ! АЛИ, ИСТО ТОЛИКО ЈЕ ВАЖНО И ДА ИЗБЕГНЕТЕ УДАРАЦ НЕПРИЈАТЕЉА!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ДА БИСТЕ БИЛИ СИГУРНИ ДА ВАШЕ РУКЕ МОГУ СВЕ ДА ПОЛОМЕ, МОРАТЕ ИХ ДОБРО ПРИПРЕМИТИ?

ЕВО, ОВАКО!

АЛИ, ТО ЈЕ ЖАР!

МОРАТЕ ОВО ДА ВЕЖБАТЕ СВАКИ ДАН ДА БИСТЕ НАУЧИЛИ ДА НЕ ОСЕЋАТЕ БОЛ? КО ЋЕ ДА ПОКУША?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ТО ЈЕ МОНГОВ КОЊ! УПОЗОРИТЕ ШИ КАЈА!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

НЕ СВИЂА МИ СЕ ОВО! НЕШТО СЕ СИГУРНО ДОГОДИЛО МОМ ПРИЈАТЕЉУ!

„АКО ЖЕЛИШ ДА СПАСЕШ МОНГА ДОЂИ У СЕЛО МИНГ!"

ОСТАВЉЕНА ЈЕ ПОРУКА!

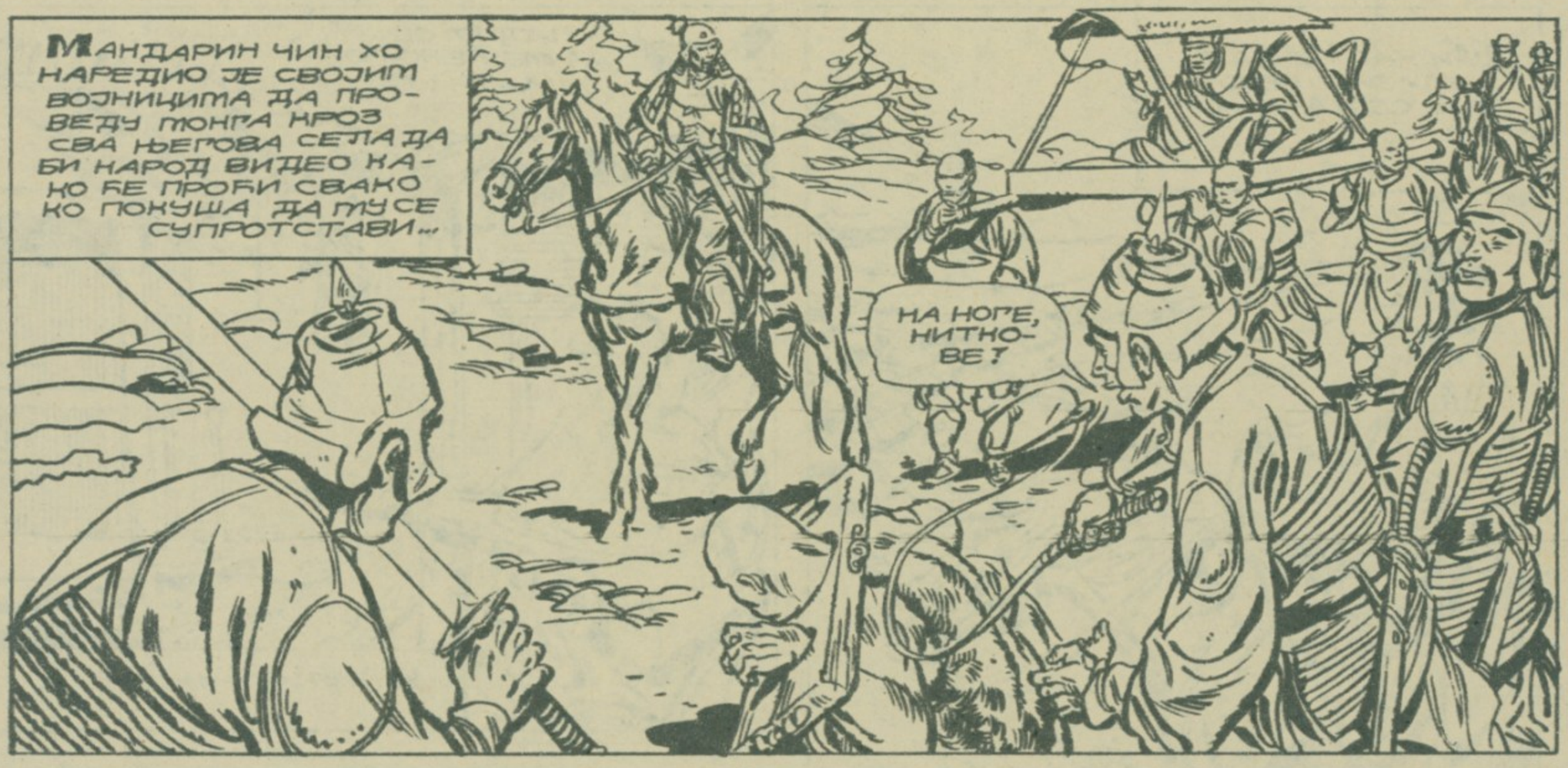
ИСТО ШТО БИ И МОНГО УЧИНИО ДА ЈЕ НА МОМ МЕСТУ! ИДЕМ ДА ГА ИЗБАВИМ!

ШТА БЕШ ДА УРАДИШ, ШИ КАЈ?

УБИЋЕ ТЕ, ШИ КАЈ! СИГУРНО ЈЕ ЗАМКА!

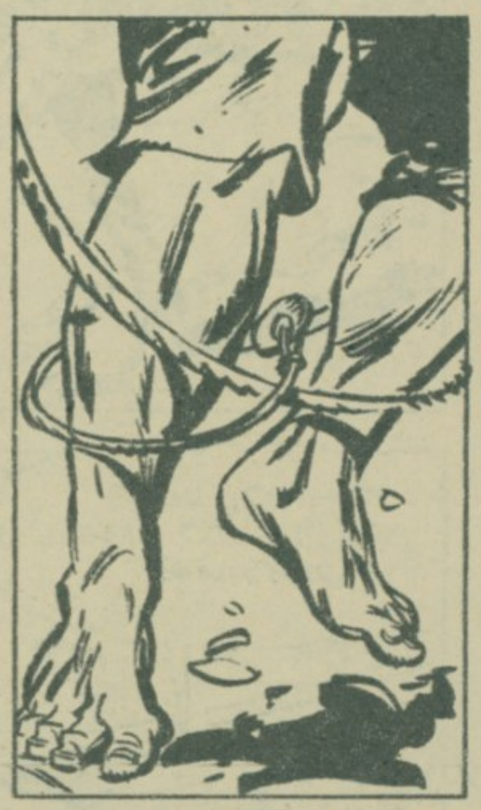
ЗНАМ! АЛИ, НЕМАМ ИЗБОРА! МОРАМ ДА ИДЕМ!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ШИ КАЈ СЕ ВЕЋ НАЛАЗИО НАДОМАК СЕЛА ТИНГ ...

КЛАДИМ СЕ ДА ME НЕКО ПОСМАТРА?

НА УЛАЗУ У СЕЛО...

МОНГО, ШТА СУ ТИ ТО УРАДИЛИ?

ЗАШТО СИ ДОШАО? ОВО ЈЕ ЗАМКА САМО ДА БИ СЕ ДОКОПАЛИ ТЕБЕ?

НЕ ПРИЛАЗИ! ИСПОД МЕНЕ ЈЕ ЖИВИ ПЕСАК!

ДО БАВОЛА!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ПРЕДАЈ СЕ, ШИ КАЈ!

БЕЖИ? ЈОШ ИМАШ ВРЕМЕНА? МОЈ ЖИВОТ НЕ ВРЕДИ КОЛИКО И ТВОЈ!

ЈА ТАКО НЕ МИСЛИМ! ЈЕДНОМ СИ ТИ МЕНИ СПАСАО ЖИВОТ! САДА ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ТИ СЕ ОДУЖИМ!

ИСПАО СИ ГЛУП, ШИ КАЈ! ДА СИ СЕ ПРЕДАО, СПАСАО БИ ЖИВОТ И СЕБИ И СВОМ ПРИЈАТЕЉУ! САДА ЋЕТЕ ОБОЈИЦА УМРЕТИ!

ИИИИИИИИИ!

ШИ-КАЗ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ДУМ!

ДУМ!

АААХ!

ДО ВРАГА? ПУШИ ЋЕ ГРАНА?

КРРРР...

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

Али, тонго је на време упозорио свог пријатеља...

ШИ КАЈ, ПАЗИ? ИЗА ЛЕЂА?

ААХ!

ЗНАМ ШТА ЈЕ ОНА ХУЉА НАУМИЛА?

Војник с којим се рвао, послужио је ши кају као штит...

ХОЋЕ ДА ПРЕСЕЧЕ УЖЕ?

ГОТОВ САМ? ЗАУВЕК ЋУ НЕСТАТИ У ОВОМ ПЕСКУ!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ТОНЕШ? ГОТОВ САМ?

ШИ КАЈ ЈЕ МОРАО ШТО ПРЕ ДА ЗАВРШИ СА СВОЈИМ НЕПРИЈАТЕЉИМА. ЖИВОТ ЊЕГОВОГ ДРУГА ВИСИО ЈЕ О КОНЦУ...

САМО ДА СТИГНЕМ НА ВРЕМЕ!

КАО МАЧКА, СКОЧИО ЈЕ НА ДРВО...

И СКУПИВШИ СВУ СНАГУ...

ИЗГУБИО САМ ВЕК СВАКУ НАДУ ДА ЋУ СЕ ИЗВУЋИ!

ШИ-КАЈ: НА ПРВОМ ЗАДАТКУ

ЈЕСИ ЛИ ДОБРО, МОНГО?

ХАО ДА САМ ПОНОВО РОБЕН!

САД ТИ НЕБЕ УМАКИ? НА НИШАНУ СУ МИ?

АЛИ, У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ЕАААААААААААААААА?

УХВАТИМО ИХ!

СТИГЛИ СУ У ПРАВИ ЧАС! АЛИ, КО СУ ОНИ?

БИЛИ СТЕ ДОБРИ НА СВОМ ПРВОМ ЗАДАТКУ! АЛИ, ИМАТЕ ЈОШ МНОГО ДА УЧИТЕ!

СЕЋАЦИ КОЈЕ ПРИПРЕМАМ ЗА БОРБУ! ИЗВУКАО САМ ИХ ИЗ РУКУ ЦАРЕВИХ ЦЕЛАТА И ОНИ СУ САДА МОЈИ ВЕРНИ ПРИЈАТЕЉИ! УСКОРО ЋЕ БИТИ СПРЕМНИ ДА СЕ ОДУПРУ ТИРАНИНУ!

ЖИВЕО?

ЖИВЕО ШИ КАЈ!

КРАЈ

Рип Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

ДЕЗМОНДЕ, НИШТА ЛЕПШЕ ОД СВОЈЕ КУБИЊЕ?

НАРАВНО! ДАЈТЕ МИ СВОЈ ПРТЉАГ!

ДА ТЕЛЕФОНИРАМ ХАНИ? СИГУРНО ЈЕ НЕСТРПЉИВА ДА МЕ ВИДИ!

ЧЕКАЈТЕ!

ОВАЈ... НАКО ДА ВАМ КАЖЕМ... ИМАМ ЛОШЕ ВЕСТИ ЗА ВАС!

ШТА? ГОВОРИ!

ХАНИ ДОРЈАН ЈЕ НЕСТАЛА БЕЗ ТРАГА!

НЕ!

ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! СИГУРНО ЈЕ ОТИШЛА ДА ПОСЕТИ НЕКУ ПРИЈАТЕЉИЦУ ИЛИ РОЂАКА!

НИ НА ПОСЛУ НЕ ЗНАЈУ ШТА ЈЕ С ЊОМ! НЕ РАДИ ВЕЋ НЕКОЛИКО ДАНА!

БОЈИМ СЕ, КИРБИ! ВИ ИМАТЕ МНОГО НЕПРИЈАТЕЉА КОЈИ НЕ БИ ОКЛЕВАЛИ ДА ВАС НАПАДНУ ПРЕКО ЊЕ!

У ПРАВУ СИ!

ОБИЛАЗИО САМ ЊЕНУ КУЋУ, АЛИ ОД ЊЕ НИ ТРАГА! ВРАТАР КАЖЕ ДА ЈЕ ЊИЈЕ ВИДЕО ВЕЋ ДУЖЕ ВРЕМЕ!

ЈЕСИ ЛИ ПОЗВАО ЊЕНЕ ПРИЈАТЕЉЕ?

ЈЕСАМ! И РОЂАКЕ! НИКО ЈЕ НИЈЕ ВИДЕО!

НЕ СВИЂА МИ СЕ ОВО, ДЕЗМОНДЕ!

ЗНАМ ДА ЈЕ БИЛА ЉУТА НА МЕНЕ ЗАТО ШТО САМ ОТИШАО У ХОЛИВУД ДА ПОМОГНЕМ ГЛУМИЦИ ПЕГИ ЛИН!

МОЖДА ЈЕ ОТИШЛА ДА БИ ВАМ ПРКОСИЛА!

ИПАК, БОЈИМ СЕ ДА НИЈЕ НЕКИ ВАШ НЕПРИЈАТЕЉ...

ДЕЗМОНДЕ, УЗМИ ШЕШИР! ИДЕМО У ПОТРАГУ!

ХАНИ ИМА СПЕЦИЈАЛНУ БРАВУ! НЕ ЗНАМ КАКО ЋЕМЕ УЋИ!

ВИ ЗНАТЕ ДА САМ ЈА МАЈСТОР ЗА ОБИЈАЊЕ!

НИКАДА НИСАМ ОВАКО УПАО У СТАН ЈЕДНЕ ДЕВОЈКЕ!

НИ ЈА! АЛИ, САДА МОРАТО! АНО ЈЕ ОТЕТА, НЕКИ ТРАГ МОРА ДА ПОСТОЈИ!

ОВАЈ ХОДНИК ВОДИ У КУХИЊУ!

ХАНИ! ЈЕСИ ЛИ КОД КУЋЕ?

Рој Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

ОЧИГЛЕДНО НЕМА НИКОГ?

ПРЉАВИ СУДОВИ! ОВО МИ НЕ ЛИЧИ НА ХАНИ! ХЛЕБ ЈЕ СВЕЖ! ЗНАЧИ ДА ЈЕ НЕДАВНО ИЗИШЛА!

НИСУ УМЕТНИЧКЕ СЛИКЕ, АЛИ ДЕВОЈКА ИМА УКУСА!

САМО АКО ЈЕ НЕКО ПОВРЕДИ...

... ДОЋИ ЋУ МУ ГЛАВЕ!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ СВЕ У РЕДУ! НЕМА ТРАГОВА НАСИЉА!

ХЕЈ! ПОГЛЕДАЈ!

ПУТНИ ПРОСПЕКТИ?

МЕКСИКО, ПОРТОРИКО, КУБА, БАХАМСКА ОСТРВА...

ЗНАЧИ, ОТПУТОВАЛА ЈЕ?

ШТА ЈЕ ОВО НА ГЛОБУСУ?

НЕКА ПОРУКА?

Драги Кирби
Није лепо
уйдаши у
сшан једне
девојке,
Да видиле
хоће ли ме
велики
детективь
иронаћи!
Хани
Доријан

ОКЕЈ, МАЛЕНА! НАЋИ ЋУ ТЕ!

ПРАВИ ЈЕ ВРАГ! ОСТАВИЛА МИ ЈЕ САМО ПРОСПЕКТЕ И ПОРУКУ! КУДА ДА КРЕНЕМ?

АХ, ТЕ ЖЕНЕ! ЗАТО САМ И ОСТАО НЕЖЕЊА!

ШТА МИСЛИШ, КАНО БИ РЕАГОВАЛА КАД НЕ БИХ КРЕНУО ЗА ЊОМ?

ВЕРОВАТНО БИ ПОМИСЛИЛА ДА ЈЕ ЊЕНО МЕСТО ЗАУЗЕЛА ПЕГИ ЛИН!

ОНА ВАС СТАВЉА НА ПРОБУ, А ЖЕЛИ И ДА СЕ УВЕРИ ДА СТЕ ЗАИСТА ДОБАР ДЕТЕКТИВ!

ТАЧНО! ЗАТО ПРИХВАТАМ ИЗАЗОВ!

А МОЖДА СЕ КРИЈЕ У НАШОЈ ЗЕМЉИ И САМО ЖЕЛИ ДА ВАС ЗБУНИ ОВИМ ПРОСПЕКТИМА!

НЕ? ХАНИ ЈЕ ПРАВИ СПОРТИСТА! НЕ СЛУЖИ СЕ ТРИКОВИМА!

АЛИ, ОВИ ПРОСПЕКТИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ДВАДЕСЕТ И СЕДАМ ЗЕМАЉА!

ДА! ЗА ВЕЋИНУ ЊИХ ПОТРЕБНА ЈЕ ВИЗА! ПРОВЕРИЋУ ДА ЛИ ЈОЈ ЈЕ ИЗДАТА!

ТИ КРЕНИ У ОБИЛАЗАК ПРИЈАТЕЉА И РОБАКА, А ЈА ЋУ ПРВО ДА СВРАТИМ У ПУТНИЧКУ АГЕНЦИЈУ! ПРОНАЋИ ЋЕМО МИ НАШУ ПТИЧИЦУ!

НЕ СУМЊАМ У ТО!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

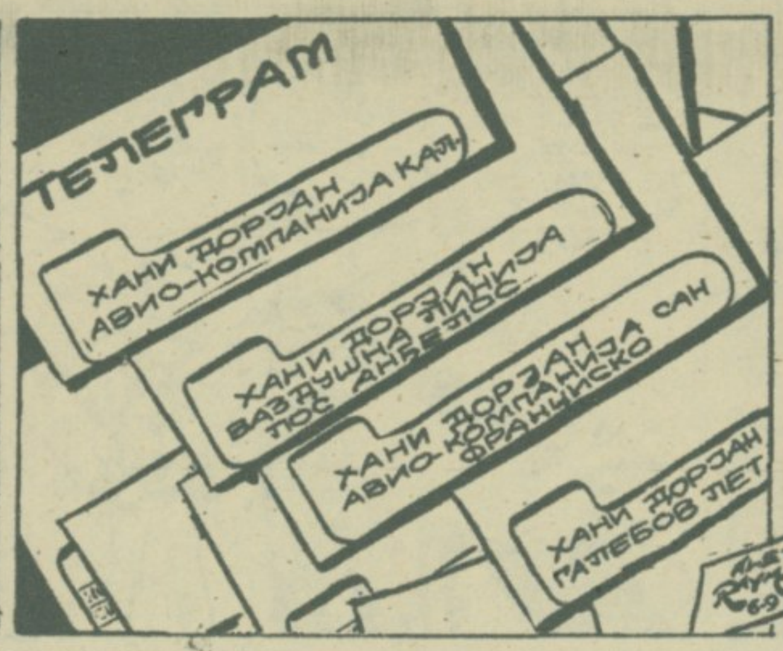
Рип Кирби:

СТАРИЦА И ЛУТКЕ

Рој Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

Рик Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

Рип Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

СТИДИМ СЕ ЗБОГ ОНОГА ШТО САМ УРАДИЛА? АЛИ, НЕ БИХ ПОМИСЛИЛА ДА СЕ НЕШТО ДОГОДИ МОЈИМ ПУТКАМА!

ИПАК, МОРАТЕ ДА СЕ ОБУЗДАВАТЕ!

СТРОГИ СТЕ ПРЕМА ЛИЛИ ПУТНИ? ЧУДНА ЈЕ, АЛИ ДРАГА СТАРИЦА!

ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ ИЗРАЗ ЊЕНОГ ЛИЦА? НИЈЕ МИ СЕ ДОПАО!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЗА ТО ВРЕМЕ...

МОРАМ ДОБРО ДА ВАС ЧУВАМ И БУДЕМ МНОГО ОПРЕЗНИЈА!

ОХ, КАКО ЈАДНО ИЗГЛЕДАТЕ! НИЈЕ НИ ЧУДО! СТОМАЧИЋИ СУ ВАМ ПРАЗНИ! АЛИ, УСКОРО ЋЕ БИТИ ПУНИ!

КАКО САМ НЕОПРЕЗНА! ОДШРАФИЛА САМ ТИ ГЛАВУ! СТЕУАРТ ЈЕ ТО МОГАО ДА ПРИМЕТИ!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ДА ПРОВЕРИМ И ОСТАЛЕ!

А У САЛОНУ...

СВИ МИ ПОНЕКАД ПЛАНЕМО! ХАЈДЕ, РАЗВЕДРИТЕ СЕ!

ЕНО ДЕЧАКА КОЈЕГ ЈЕ УДАРИЛА!

У КОМ КЕТЕ ХОТЕЛУ ОДСЕСТИ? ВОЛЕО БИХ ДА БУДЕМО У ИСТОМ!

НАЖАЛОСТ, ЈА ИДЕМ У ПОСЕТУ СВОМ УЈАКУ!

САЧЕКАЋЕ ME ПУКОВНИК ПЛАНКИТ! ЧУЛИ СТЕ ЗА ЊЕГА?

КАКО ДА НЕ! ОН ЈЕ НАЈБОЉИ ЧОВЕК НА ОСТРВУ! НЕОЖЕЊЕН ЈЕ, КОЛИКО ЗНАМ!

КАКО СЕ ЗОВЕ ВАШ УЈАК?

ПРОСЛЕРО ПЛАНКИТ? ПУКОВНИК ЈЕ!

ШТА? ПА И ЛИЛИ ПУТНИ ИДЕ КОД ЊЕГА!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПАЖЉИВО С ТИМ САНДУКОМ!

ХАВАЈИ! БИЛО БИ МНОГО ЛЕПШЕ ДА ЈЕ РИП СА МНОМ!

НА ОБАЛИ...

ДА ЛИ ЛИЛИ ДОЛАЗИ ОВИМ БРОДОМ, ПУКОВНИЧЕ?

ДА! И МОЈА РОЂАКА ХАНИ ЂОРЂАН! ДУГО ЈЕ НИСАМ ВИДЕО!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

У БЛИЗИНИ...

ОНО ЈЕ ХАНИН УЈАК!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ПОЗНАТ И ЦЕЊЕН!

22

Рип Кирби:

СТАРИЦА И ЛУТКЕ

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

Рој Кирби: СТАРИЦА И ЛУТКЕ

ХАЈДЕ, КАЖИ ЈОЈ!

У РЕДУ! ПРЕСТАНИ ДА МЕ ГУРКАШ!

ЛЕТИМО АВИОНОМ НА МОЈЕ ОСТРВО? КОЛИКО ТИ ТРЕБА ДА СЕ СПАКУЈЕШ, ХАНИ?

ЖАО НАМ ЈЕ, КИРБИ! ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОЋИ! У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ХОНОЛУЛУ ЈЕ МНОГО ЗАБАВНИЈИ!

НАТЕРАЋУ УЈАКА ДА ТЕ ПОЗОВЕ!

А, НЕ! ОНА МИ ЈЕ ЈАСНО ДАЛА НА ЗНАЊЕ ДА САМ НЕПОЖЕЉАН!

ПАЗИ! МОРА ДА ИЗГЛЕДА КАО НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!

Касније...

И ХАНИ ВАС ЈЕ ОПЕТ ОСТАВИЛА!

ЗАШТО ЛИ СЕ НЕ ДОПАДАМ ЊЕНОМ УЈАКУ И СЕКРЕТАРИЦИ?

ОЧИГЛЕДНО НЕНОМ СМЕТАТЕ!

Copr. 1947, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЕНО ДУГЕ, МОГ ОСТРВА!

ДИВНО ЈЕ! И СВЕ ЈЕ НА ЊЕМУ ТВОЈЕ?

ДА! ИМАМ И БОЛНИЦУ И ПОЛИЦИЈУ! ПРАВИ КАУБОЈИ ЧУВАЈУ МОЈА ГОВЕДА!

ДОЛАЗИ СТАРИ!

ДА ЛИ ЈЕ И ОНА ВЕШТИНАСНИМ?

КАКВА СУ ОНО УДУБЉЕЊА НА ПЛАНИНИ, УЈАЧЕ?

ПЕЋИНЕ КОЈЕ ЈЕ ЛАВА НАПРАВИЛА ПРЕ НЕКОЛИКО ВЕКОВА? ДОМОРОЦИ КАЖУ ДА СУ ХАВАЈСКИ КРАЉЕВИ ТУ САХРАЊЕНИ?

, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

БАШ БИХ ВОЛЕЛА ДА ПОГЛЕДАМ ИЗБЛИЗА!

НЕМА ТАМО ШТА ДА СЕ ВИДИ!

ГЛУПАНЕ! ЗАШТО СИ ЈОЈ СПОМЕНУО ПЕЋИНЕ?

БЕЗ РАЗЛОГА СЕ УЗБУЂУЈЕШ!

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

МОРАМ КУЋИ!

УВЕК ТИ СЕ НЕКУД ЖУРИ! БИО СИ ОВДЕ САМО ШЕС' САТИ!

АЛ' КАД МОРАМ... КИЋА СПРЕМА ВЕЧЕРУ!

?

!

БАШ ЛЕПО ОД МАЛОГ КИЋЕ ШТО КУВА ПОПАЈУ!

НИЈЕ НИ ЧУДО ОНДА ШТО ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ОДЕ КУЋИ!

ЕХЕЈ, ОЛИВИЦЕ!

ОТКУД ТИ? ЗАШТО СИ СЕ ВРАТИО?

?

© King Features Syndicate, Inc., 1979. World rights reserved.

ГЛАДАН САМ!

АЛ' ТИ РЕЧЕ ДА ТИ КИЋА СПРЕМА ВЕЧЕРУ!

?

СПРЕМИО ЈЕ... АЛ' ЈА САМ ИПАК ГЛАДАН!

СТИД ТЕ И СРАМ БИЛО! ЈАДНО ДЕТЕ, МОРА ДА СЕ ТРУДИЛО...

ТРУДИО СЕ ОН, НЕ ПОРИЦЕМ, АЛИ...

BUD SAGENDORF 1-7

...ЈЕСИ Л' ИКАД ПОКУШАЛА ДА ЈЕДЕШ ПРЖЕН КРОМПИР ПРЕЛИВЕН СЛАДОЛЕДОМ И ЈАЈА ПУЊЕНА РАСТОПЉЕНОМ ЧОКОЛАДОМ?

? ? ?

ТУМАЧЕЊЕ ЈЕДНЕ ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ

ЦУНАМИ ИЛИ НЕ?

ЈУНА ПРОШЛЕ ГОДИНЕ НИВО МОРА СЕ ИЗДИГАО И ПРЕПЛАВИО ВЕЛА ЛУКУ НА КОРЧУЛИ. КАДА СЕ ВОДА ПОВУКЛА, ИЗА СЕБЕ ЈЕ ОСТАВИЛА ПУСТОШ И НЕДОУМИЦУ О УЗРОКУ НАСТАНКА ПОТОПА.

Четворица мојих другова спавали су у бамбусовој кућици на сплаву. Торстен је баратао око дирке на Морзеовом апарату, а ја сам био на стражи уз кормило. Нешто пре поноћи спазио сам сасвим необичан талас који се котрљао иза нас и покрио читав хоризонт. Ту и тамо могао сам назрети врхове још два исто тако велика таласа. Ваљала су се из првог. Видевши тај страшни призор, снажно сам крикнуо да упозорим другове на опасност. Тог тренутка први велики талас већ се довaљао до нас. Обасјан месечином, остављао је утисак зида који руши све пред собом. Сместа сам окренуо сплав да нас не захвати тачно по крми, не би ли бар на тај начин одолели сили.

Кад нас је дохватила та огромна водена лавина, крма се подиже најпре стрмо увис и занесе у страну, а онда превали преко гребена који поче да се ломи. Све на сплаву и око нас је кипело. Пробијали смо се кроз прави вртлог пене узавреле воде. Запенушани слап ударао је сплав с обе стране, а тешки и дебели делови воденог брега котрљали су се испод нас. Сада је талас већ стигао до прамца и дизао га навише, док се крма спуштала у широк бездан између два брега! Одмах после тога, налетео је други талас, истих димензија као први!...“

ЗАЛИВ ЈЕ ОСТАО — СУВ

Тако је Тор Хејердал, вођа малене експедиције Кон-Тики која је на сплаву од балза-дрвета прешла преко Тихог океана за 101 дан 1947. године, започео опис сусрета са цунамијем.

Цунами — реч која код становника приобалних крајева Јапана, Филипина, Мексика и још неких места у свету изазива страх, означава трусни или сеизмички талас. На јапанском језику значи — низ таласа џиновске снаге. Није, међутим, тешко замислити зашто су баш Јапанци измислили име за ту природну појаву, ако се зна да уз њихова острва буде преко 400 потреса годишње, па исто толико и цунамија!

Објашњење овог природног феномена је једноставно, али је слика коју оставља на копну после наиласка — стравична. Најкатастрофалнији трусни талас у историји, настао приликом ерупције вулкана Кракатауа 1883. године, био је висок 40 метара и повремено се кретао фантастичном брзином и до 1000 километара на час. Том приликом страдало је 36.800 житеља овог острва.

Да ли је цунами преплавио и Вела Луку на Корчули 21. јуна прошле године? Већина становника овог малог места још је спавала кад је око 5,30 изјутра море изненада почело да нараста. Они који су се затекли напољу тако рано, запрепашћено су гледали у до малочас као стакло равну површину воде! Море се муњевито „надимало“ и за трен ока издигло за око три метра. Пошто је плимни талас запљусну обалу, вода се повукла и велалучки залив одједном је остао потпуно — сув!

А онда се море вратило. Прво мањи талас, да би потом наишао још један, затим нови, па опет... и на крају џиновски, висок близу пет метара, који је ваљао све пред собом!

Новински извештаји опширно су јављали о несрећи у Велој Луци, а неки познаваоци сеизмологије тврдили да се ради о цунамију. Њихово објашњење је гласило: појава трусног таласа последица је земљотреса у Грчкој са епицентром у Солуну. Пут од Грчке до Вела Луке цунами је прешао за више од девет часова, крећући се просечном брзином од око 160 километара на час!

ДВЕ ПРЕТПОСТАВКЕ

Ако се плимни талас повеже са земљотресом у Грчкој, на први поглед све је у реду. Наиме, познато је да цунами изазива земљотрес са средиштем испод морског дна. Том приликом од епицентра крећу велики прстенасти таласи. Због огромне масе воде у покрету и велике брзине којом се она креће, снага таквог таласа, висине 30 метара и дужине 300 километара, на пример, равна је, према неким проценама, снази хиљаду атомских бомби бачених на Хирошиму! Иначе, цунами може да достигне висину од 40 метара и дужину од преко 400 километара!

Чим је пустош у Велој Луци колико-толико отклоњена и ране почеле да зацељују, јавили су се поједини научни радници тврдећи да не може бити говора о трусном таласу и вези између земљотреса у Грчкој и Вела Луке.

Ни до данас „случај“ није објашњен, јер нико од научника са сигурношћу не може да тврди шта је прави узрок појави која је „насрнула“ на велалучки залив. Због тога је Југославенска академија знаности и умјетности из Загреба формирала две радне групе (за океанографију и метеорологију) које треба да пруже прави, научни одговор. Поред Мире Зоре-Арманде, шефа лабораторије за физику мора Института за океанографију и рибарство у Сплиту, у Групи за метеорологију су и Марио Боне и Миро Гачић и стручњаци Хидрографског института Ратне морнарице — магистар наука и капетан фрегате Зоран Вучак и инжењер геодезије Тонко Смирчић. Њих петоро треба да обаве лавовски део посла мада имају различит приступ овом феномену.

Уопште, када се поведе реч о велалучком потопу, доминирају две претпоставке његовог узрока. Док Мира Зоре-Арманда заступа такозвану тектонску хипотезу по којој се, како изгледа, ради о цунамију, с том разликом што га она назива — разорни талас. Заговорници метеоролошке хипотезе магистар Вучак и инжењер Смирчић ствар виде друкчије и не прихватају да је спорна природна појава талас, него разлика у нивоу морске површине. Са дозволом свог претпостављеног, начелника Хидрографског института капетана бојног брода Боже Јовановића, укратко су изнели суштину свог размишљања.

ГОРЕ МИРНО — — ДОЛЕ ВАЉА

Вучак посебно подвлачи да не треба занемарити податак да је у време страдања Вела Луке ниво мора порастао готово свуда у Јадрану.

— То су забележили сви наши инструменти постављени на разним местима од Бара до Копра. Друго, морски ниво није „скочио“ много само у Велој Луци, већ и у луци у граду Вису на истоименом острву за 2,5, у дубровачком Гружу — 2,5, Ријеци Дубровачкој — 3,5, заливу Малог Стона за 4 метра... Надимање је забележено и у Трсту, Венецији, Бриндизију... Треће, познато је да природне осцилације нивоа мора, а то су плима и осека, зависе од привлачне силе Сунца и Месеца, промена ваздушног притиска, јачине ветрова, конфигурације морског дна, али је исто тако знано да баш због тога оне нису у свим басенима једнаке. Четврто, поред ових постоје и слободне осцилације које се јављају

упоредо с првима и такође имају своју амплитуду, разуме се, далеко мању, али која није за занемаривање.

Иако на први поглед овакво ређање чињеница нема неку тесну везу са збивањима у Велој Луци и на другим местима у Јадрану, Вучак, а нарочито темпераментни Смирчић, управо на тим, науци познатим околностима, граде своју претпоставку о велалучком феномену.

По њима, западно од Палагруже, насред Јадрана, настао је изузетно снажан метеоролошки импулс (подстицај). Да ли се он створио од великог гибања ваздуха, нагле промене атмосферског притиска или јаке млазне ваздушне струје. Вучак и Смирчић за сада немају дефинитиван одговор. Делујући на одређени морски простор (акваторij), импулс је изазвао љуљање воде. Гледајући површину, то је тешко видљиво. Међутим, док је море „горе" мирно, „доле" се стравична маса воде просто ваља!

— На неки начин то је слично води у обичном лавору! —пластично дочарава слику капетан фрегате Вучак. **— Ако се лавор заљуља сасвим мало, вода у њему почеће да „хода" тамо-амо. Али док се у средини посуде то готово неће приметити, на крајевима ће вода наизменично да налеће и да се повлачи!**

Причу је завршио Смирчић.

— Пошто је маса морске воде „кренула", и то ширећи се у концентричним круговима, нарастање нивоа забележено је свуда на Јадрану. А што је у Велој Луци разлика између највишег и најнижег нивоа мора била највећа, одговор треба тражити у несрећној конфигурацији дна велалучког залива. Наиме, он је облика левка, а завршава се као слепо црево. Томе треба додати и да је дубина на улазу у залив преко 8 метара, али да се нагло смањује и у самој ували износи једва пола метра! Такав басен, боље рећи плићак, није могао да прими и „растури" огромну масу воде тог кобног јутра. Ако овоме додамо и претпоставку да су у тим тренуцима у заливу биле и јаке слободне осцилације, што никако није искључено, онда није тешко закључити шта мора да се догоди кад се две неугодне силе подударе !...

Све што казују, двојица стручњака Хидрографског института Ратне морнарице из Сплита не узимају као тврдњу, већ износе као претпоставку и то стално наглашавају. Тек кад инструменти утврде вертикална и хоризонтална кретања ваздуха у различитим временским условима у Велој Луци и обаве се још нека мерења, начиниће се модел луке у базену с водом и симулирати метеоролошки импулс. Ти резултати, као и они прикупљени од математичког, компјутерског модела, уз податке Групе за океанографију, даће, надајмо се, одговор на питање шта је проузроковало велалучки потоп.

За сада то остаје неразјашњен природни феномен.

М. Тодоровић

ВЕЛИКИ СТРАХ

ПРВИ БРОЈ КАО ШТИТ

ИЗНЕНАДА, КВАКА ЈЕ ПОЧЕЛА ДА СЕ МИЧЕ ГОРЕ-ДОЛЕ. ДА БИХ СЕ ЗАШТИТИЛА, РАШИРИЛА САМ »ЗАБАВНИК« ДА НЕ ВИДИМ НИ ВРАТА НИ КВАКУ . . .

Није то био баш велики страх, али је био сасвим добар, поштен страх.

Захваљујући „Политикином забавнику", сада знам да се догађај збио 28. фебруара 1939. године.

Била сам сићушна девојчица, очева миљеница и он ме је повео на службени пут у Београд. Одсели смо у хотелу „Европа". Тата ме је обично свугде водио са собом, чак и у канцеларију, али тога дана навече дувала је снажна кошава.

— Ово време није за тебе. Могла би да се прехладиш, зато остани у хотелу. Неће ти бити досадно, јер имам изненађење за тебе. Изашао је први број „Политикиног забавника", нешто посебно. Више не мораш да чекаш док ја прочитам „Политику", па да онда погледаш дечју страну. Ја идем у позориште, а представа траје до касно. Лепо лези и читај, а кад ти буде доста, покриј се и спавај.

Послушала сам и, кад сам се сместила у кревет, почела с уживањем да читам. Тата се ужурбано спремао. Прегледао је да ли је прозор затворен, проверио и кваку на вратима која су се налазила поред улазних и, вероватно, спајала две собе. Била су закључана. Затим је отишао, али ми је пре изласка рекао нешто што нисам очекивала:

— Надам се да те неће бити страх —. и изишао.

Била је то, свакако, татина грешка, јер ја нисам била бојажљива девојчица. Међутим, одједном сам постала напрегнута. Из суседне собе чула сам тихе кораке. А онда сам погледала супротна врата. Квака је почела да се миче полако, горе-доле, горе-доле... Блесну ми мисао: то неко, као тата, проба да ли су врата закључана. Једном, два пута...

Хтела сам да се ослободим страха.

— Нећу да гледам кваку, е, баш нећу.

Раширила сам „Политикин забавник" тако да не видим ни врата, ни кваку.

Међутим, нешто ми није дало мира. Провирим преко новина а квака се још увек помера. Понављала сам то неколико пута.

Да ли је стварно неко стално дирао кваку или се то мени само чинило, не знам, али наједном сам чула и шум, као да неко покушава да откључа врата. Вриснула сам.

Дошла сам к себи много касније. Око мог кревета било је много људи — и собарице, и конобари, лекар и тата...

И тако ме је први број „Политикиног забавника" „штитио", али је, ваљда, хтео да наплати дуг, па ме је зато овог 28. фебруара 1979. „напао".

У шест часова ујутру сат је продорно зазвонио. Нагло сам скочила из кревета да га зауставим.

— Шта је ово, па ја га нисам навила. Данас имам слободан дан?!

Из друге собе јавио се мој дванаестогодишњи син. Већ је био обучен за излазак, а ја не могу да се начудим. Шта му је овако рано?

— Мама, ја сам га навио да не преспавам.

— Зашто, црни сине, па настава ти је тек после подне. Толико сам се радовала овом јутру, био ми је потребан одмор, а ти...

— Знаш, мама, журим до киоска по „Забавник". Увек га брзо распродају, а данас ми је посебно стало да га не пропустим.

— Шта је то тако „посебно"?

— У прилогу ће бити и први број од пре 40 година. Замисли, исти онакав какав је изашао пре четрдесет година!

Јозефина Горички,
професор
74330 Лукавац
Мајевичких бригада 8
(Хонорар 600 дин.)

ЗЛАТНА ГРАЛИЦА

Библиотека намењена младима и свима који се осећају млади

Објављује занимљива прозна и поетска дела првенствено наших савремених писаца.

До сада је, у пет кола, објављено двадесет пет књига.

Могу се купити ове књиге:

1. **Душан Илић, ХИПОДРОМ НА НЕБУ**
   Збирка од осамнаест кратких, драматичних прича смелог и оригиналног писца — о људима и животињама, о пријатељству бабе и креје, и зеца-подшишивача и скретничара-баштована, о јазавцу који је спремио грожђе да се зими слади и учитељу који то грожђе прекраде, и тако даље и тако даље.
   Илустровао Предраг Кораксић.
   ЦЕНА 40.— динара.

2. **Миодраг Борисављевић, ШУМСКИМ СТАЗАМА**
   (награда „Невен")
   Борисављевић, који је провео готово читав век у природи, до танчина познаје природу и животињски свет који живи у њој. На тој релацији — природа, животињски свет, људи — овај писац је остварио незаборавне странице, које одишу поетском понесеношћу о лепоти и тежини борбе живих бића за свој опстанак.
   Илустровала Босиљка Кићевац.
   ЦЕНА 40.— динара

3. **Насиха Капидић-Хаџић, ШАРЕ ДЈЕТИЊСТВА**
   Ово је изванредно лепа поезија и проза за децу и о деци. „Узбудљива прича о малој девојчици која говори својим дечјим језиком, која ствара свој дечји свет... Крај ње је мајка која памти сваку реч, која жели све да разуме..."
   Илустровао Душан Гавела.
   ЦЕНА 40.— динара

4. **Анте Станчић, МИНУШ**
   Даровито написана прича о добрим људима и једној необичној мачки која зачуђено, лепим очима, гледа свет са једног београдског прозора. Напавши свој дом, прилагодивши се људима, она их помало мења. И то увек набоље, на људскије.
   Илустровала Босиљка Кићевац.
   ЦЕНА 40.— динара

5. **Момчило Тешић, ШАРЕНИ ИГРАЧИ**
   „Одувек и заувек становник села, Тешић је у нашу књижевност за децу широко унео особени и мало познати, а поготово мало опевани, свет сеоског детета. Те Тешићеве сеоске теме, оштровидно уочене, једноставно испричане, хумором обојене, често су не само добра поезија него и живописно сведочанство о једном свету који нестаје."
   Илустровао Јеврем Милановић.
   ЦЕНА 40.— динара

6. **Николај Чуковски, ДОЖИВЉАЈИ КАПЕТАНА КУКА**
   Занимљива истинита повест познатог совјетског дечјег писца о животу и трагичној смрти највећег енглеског морепловца XVIII века, истраживача далеких океана. Повест је заснована на **Дневнику** самога капетана Кука и сведочанствима његових сарадника.
   Илустровао Јеврем Милановић.
   ЦЕНА 70.— динара

7. **Владимир Личина, КАКО СУ СЕ СРЕЛИ МАМА И ТАТА**
   Једноставна прича о љубави, о Сањи, о њеном братићу Срђану, о њиховим родитељима, баки и бакици, деди и декици, нежна и сетна прича о животу који док се осврнеш — прође.
   Илустровала Босиљка Кићевац.
   ЦЕНА 70.— динара

8. **Драган Алексић, КРАЉЕВИНА ЛИПОВОГ ХЛАДА**
   „Драган Алексић пише градску и веома савремену прозу за децу. То је овај наш данашњи град. И то су ова наша деца. Писац се заиграва свакодневним призорима. Од доручка и ручка, од ужине и вечере — прави приче."
   Илустровао Слободан Милић.
   ЦЕНА 70.— динара

9. **Душан Ђукић, ЗЛАТНА ФРУЛА**
   Песник природе и завичаја, Душан Ђукић је радо певао за децу и о деци и био веома омиљен дечји песник. Љубав према родном крају увек је сачувао; тугу што га је напустио косио је у срцу до смрти.
   Илустровао Душан Гавела.
   ЦЕНА 70.— дикара

Књиге су штампане ћирилицом, формата 14 х 20 см, у тврдом повезу, са пластифицираним корицама.

Књиге можете подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „Вук Караџић", Краљевића Мар[illegible] 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у Новом Саду — Лазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозареву — Славке Ђурђевић б.б. згр. Б-3, тел. 23-313; и у Загребу — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација
„Вук Караџић", Београд, Краљевића Марка бр. 9

НАРУЏБЕНИЦА

„Политикин Забавник"
Неопозиво наручујем књиге под бројевима: _____

А) ЗА ГОТОВО — са попустом од 20% (поводом „Дана младости"), плаћање поштару приликом пријема књига.

Б) НА ОТПЛАТУ — у _____ редовних месечних рата, с тим што месечна рата не може бити мања од 100.— динара. Рате ћу отплаћивати редовно сваког месеца, најкасније до 10-ог у месецу, по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница.
(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

Место, дан, месец и година рођења _____

Занимање _____ Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

_____ _____

Овера о запослењу за купце на отплату — Потпис купца

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

ЗМАЈЕВИ - У ПРИЧИ И НА ЈАВИ

ДОНОСЕ КИШУ И - ЧОРБУ

У митска чудовишта веровали су наши преци на свим меридијанима. Понегде су она прождирала људе, а понегде је бивало обрнуто!

По једној старој британској легенди, на овом острву живео је некада краљ Лад са својим народом у граду који ће доцније бити назван Лондон. Међутим, једнога дана на овај миран град сручила се несрећа: људи су се поразболевали од неке чудне болести која им је одузела сву снагу, а дрвеће је усахло. Тада је краљ Лад пошао на пут преко мора да затражи савет од свог старијег брата краља Левелиса.

Краљ Левелис му је објаснио да сву ту несрећу треба да припише чудовиштима, и то црвеном и зеленом змају који су заратили па се стално туку. Објаснио је краљу Ладу и како да поступи када се буде вратио.

Према братовом савету, краљ Лад је наредио да се у самом средишту града ископа дубока јама и напуни медовином! Тако је и учињено. Исте ноћи, уморни од борбе, змајеви су пали у јаму и — испили сву медовину. Наравно, опили су се и заспали. Тада су их људи везали и затворили у припремљене камене ковчеге, натоварили на кола и одвезли далеко, у планине Велса. Од тада је црвени змај постао ратни симбол Велшана и Британаца!

И КРВОЖЕДНИ И ДОБРИ

Ово је само једна од бројних легенди о змајевима и аждајама, тим чудноватим, циновским бићима из маште која су „харала" светом. Јер, змајеви и аждаје обично су били зли, прождирали су и мучили људе. У грчкој митологији, на пример, постојао је чак стоглави змај који је чувао врт са златним јабукама Атласових кћери Хесперида. Тог змаја убио је Херкул и отео златне јабуке: био је то његов једанаести чудесни подвиг.

И у хришћанској митологији позната је прича о змају крволоку који је живео под зидинама северноафричког града Силене. Њему су становници свакодневно давали да пождере овцу, али, змај се осилио и није се више задовољавао животињом. Тражио је младу и лепу девојку. Силенски краљ наредио је због тога да све девојке сваког дана извлаче „жреб" којим ће се одређивати жртва.

Једнога дана његова лепа кћер извукла је смртоносни знак. Али, баш тога дана naишао је у Силену Ђорђе, млад јунак из израелског града Лиде. Он је мачем убио змаја и тако спасао Силену даљих мука.

Међутим, ако су змајеви били „виђани" на свим меридијанима, нису баш свуда сејали страх и трепет... Било је и таквих који су људима — доносили срећу и благостање.

ПРАШАК ОД АЛИГАТОРА

Такво је веровање било раширено по старој Кини.

Кад би их задесила суша, Кинези су управљали молећиве погледе у понеку реку или језеро, мислећи да ће се змај који је код њих „живео" у води претворити, на само њему својствен начин, у кишне капљице и тако их спасти глади.

Кинези су веровали и у чаробни змајев дах који доноси срећу! Тако је и настао обичај да се у новогодишњим слављима израђује живописно и велико чудовиште — змај — који се носи приликом ритуалног змајевог плеса.

Када је у 17. веку огромном Кином завладала династија Чинг, змајеви као да су добили још значајније место у кинеском животу. Сматрало се да су они народу донели законе, а краљеви су седели на престолу у сличику змаја, пловили на лађама са змајевом главом на прамцу и јели за столовима у облику — змаја. Понекад су чак и на трпезама ручавали змајеве! Упркос благостању које су ова добра чудовишта доносила... Тако је, по легенди, за владавине цара Хуа, још око 100. године пре н. е. у двориште краљевске палате упао змај (чић). Цареви кувари начинили су од њега изврсну супу коју су цар и велможе у сласт посркали.

Неке кинеске легенде говоре и о томе да су цареви понекад обедовали сецкано змајско месо .А у неким деловима Кине дуго се одржало веровање да су алигатори потомци змајева, па су сушени и млевени у прах који је коришћен за лечење свих болести, од осипица до — љубавних патњи!

Дакле, на змајеве се може применити стара изрека „колико људи, толико ћуди" — једни их сматрају крволоцима, други доброчинитељима, па их чак, у знак највеће захвалности, једу за ручак.

МАЛО, ЗЕЛЕНО, А ЛЕТИ...

Змајеви су данас „изумрли" — осим, можда, понеког, као што је онај у шкотском језеру Лох Нес, уколико је то баш змај. Чак више нису страшни нити занимљиви ни малој деци. Занимљиви су једино биолозима — када је реч о роду Draco, што значи змај, који живи на малајским острвима. За разлику од митолошких, ови стварни змајеви су — сићушни. Дуги су само двадесетак сантиметара. Али, право су чудо природе!

Ти мали змајеви живе на дрвећу и имају светлозелену кожу са тамним пругама. Одједном, гуштер скочи са дрвета и претвори се у чудесног, циновског лептира наранџасто-црних крила! Тако прелети до другог дрвета које може бити удаљено и 12 метара!

У ствари, гуштерова „крила" су широке опне прекривене крљуштима које се пружају од предњих до задњих ногу, са потпорама од 5—6 дугих ребара која избијају из тела. Док гуштер мирује, опне су му склопљене на боку, а када лети, има се утисак као да се покрећу.

Ето, правих змајева не треба се бојати, а нису ни за јело...

М. К.

Играч у грудима - СРЦЕ

САТ БЕЗ КАЗАЉКЕ

Код многих народа очували су се и до данас трагови некадашњег веровања да је срце седиште самилости или немилосрдности, срчаности, љубави, срџбе и других осећања и карактерних особина. До таквих представа о улози срца довело је више чињеница, као што су опажање да свако узбуђење мења ритам и јачину откуцаја, затим да је код људи и животиња, готово по правилу, рањавање у срце смртоносно, опажање да превелика туга или радост некада могу да прекину рад овог органа . . .

У неким примитивним племенима различити жртвени обичаји подређивани су магичним представама о особинама овог органа. Церемонијално једење срца медведа, вука или лава подржава веровање да ће човек тада задобити неке позитивне особине ових животиња, као што су неустрашивост или храброст.

Најстарије научне расправе о срцу налазе се записане на староегипатским папирусима. Тада се сматрало да је срце седиште душевног живота, у првом реду мишљења. Анатомске представе биле су врло мутне и нетачне, све до краја 19. и почетка 20. века, када је описан начин стварања импулса у срцу, њихово преношење, унутрашњи изглед комора и преткомора, артерија и вена. . .

ЖИВИ ВЕНТИЛИ

Срце, које је обично тешко око 300 грама, а велико колико и шака његовог „власника", изграђују три слоја: епикард (спољашњи слој), миокард средњи слој састављен од попречнопругастих мишића) и ендокард (превлачи унутрашњост срца). Већ у трећој седмици, после зачетка фетуса, овај шупљи мишићни орган почиње да ради и не престаје до краја живота.

Преградама од танког слоја мишићног ткива и два слоја ендокарда, срце је подељено по дужини и попречно на четири шупљине: по две коморе и две преткоморе. Између леве и десне половине срца не постоје отвори, док се они налазе између преткомора и комора са исте стране. У њима се налазе срчани залисци (valvule) који се попут вентила отварају, и то из преткомора у комору, значи —само у једном правцу. Због тога крв протиче само у једном смеру и онемогућено је њено враћање из коморе у преткомору.

У СЕКУНД ТАЧНО

У срчаној уздужној прегради налази се сноп мишићних влакана који се испод десне преткоморе везују са нервним чвором, а затим се гранају у неколико кракова који преносе нервне импулсе. Они стижу до комора и преткомора и омогућују њихово синхронизовано (временски уједначено) наизменично скупљање и опуштање. Тако се прво стежу преткоморе, а коморе се шире, па се у њих кроз залиске убризгава крв. Када се обе коморе напуне, залисци се затварају, а тада се новим импулсом проширују обе преткоморе, док се коморе стежу.

Лева преткомора прима крв из периферних вена, а десна преткомора крв из плућа. У исто време, крв из леве коморе истискује се из срца, преко „жиле куцавице" или аорте у артеријски крвоток, а из десне коморе у плућа, ради пречишћавања.

РАДИ И ИЗВАН ТЕЛА

Срце је, заправо, аутоматски орган, јер и извађено из тела још дуго може да куца. Ако се жабље срце сачува од сушења, потапањем у Рингеров раствор, оно ће моћи сатима да куца и после одвајања од организма.

Код топлокрвних организама довољно је додавати артеријску крв и одржавати овај орган на телесној температури, па ће оно куцати извесно време и после вађења из грудног коша, као на пример код пса. Руском научнику Кољабку још 1903. године пошло је за руком да изазове ритмичку контракцију срца извађеног из човечијег тела после смрти, и да овај орган одржава у животу неколико дана. Према томе, срце је способно да само у себи ствара импулсе неопходне за контракцију мишића миокарда, па се зато с пуним правом назива аутоматским органом.

СИСТОЛА, ДИЈАСТОЛА, ОДМОР

Нормалан рад срца одвија се у три фазе. Када се срчане шупљине напуне крвљу, то је дијастола или опуштање мишића, а грчењем мишића у систоли крв се избацује из срца. После овог циклуса увек наступа краткотрајна пауза у грчењу и опуштању срчаног мишића, да би се „пумпа живота" одморила, односно да би се у њој опет скупила енергија неопходна за рад.

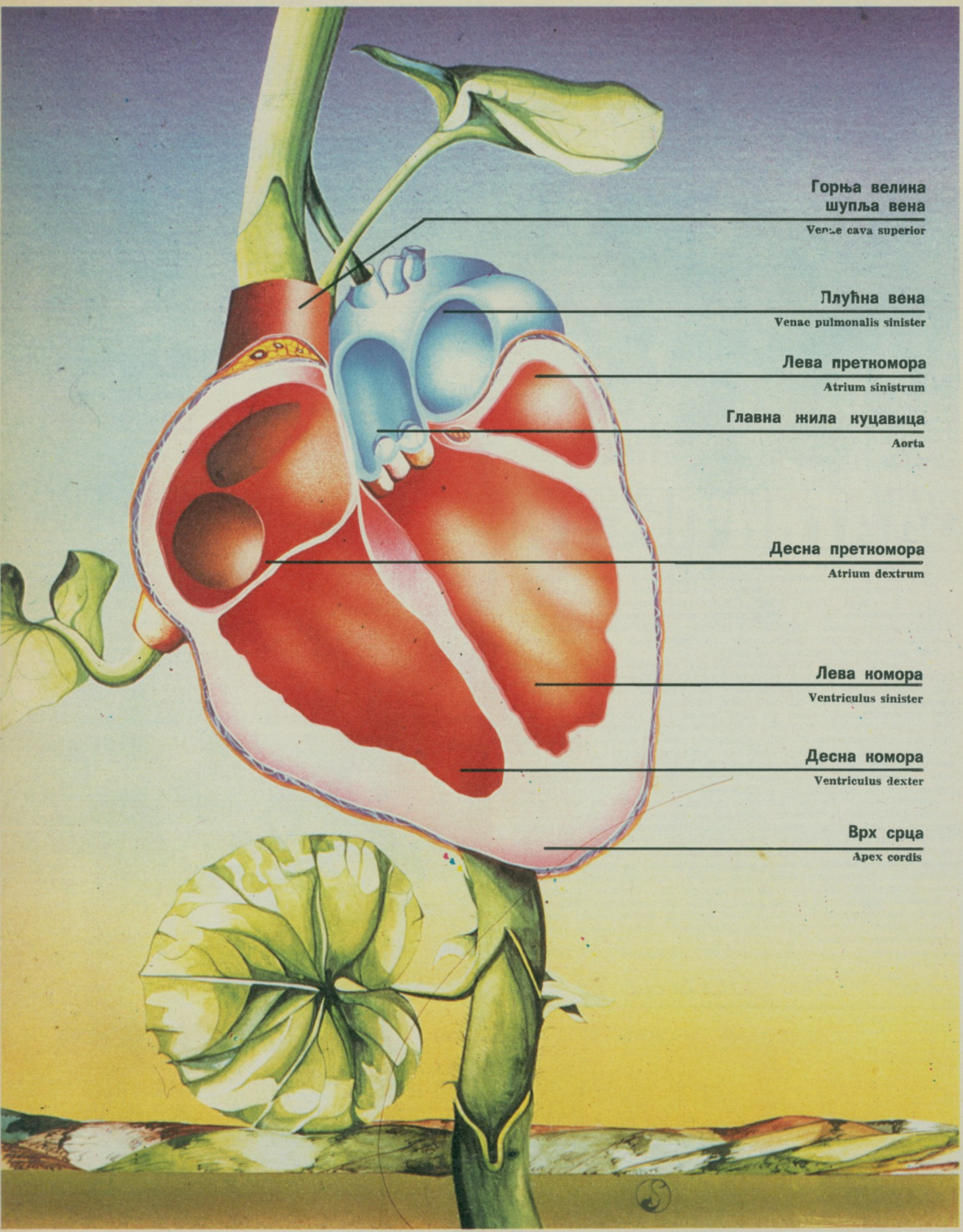
Из различитих разлога, некада се може догодити да срчани откуцаји постану убрзани (чак и 150 у минуту уместо 75), па се та повећана срчана фреквенца назива тахикардијом. Главни узроци су повећање телесне температуре услед болести, тровања никотином, на пример, или кафама, као и узбуђења.

Када телесна температура порасте за 0,5C, срчана фреквенца се повећава за око 10 откуцаја у минуту. Ако се телесна температура повећа изнад 41°C, откуцаји срца постају све спорији, јер срчани мишић све више слаби.

Брадикардија означава успорен рад срца, на пример 40 до 50 откуцаја у минуту. То се обично догађа спортистима, јер је капацитет њиховог срца већи од оног код нормалног човека.

Б. Ј.

Горња велика шупља вена
Vena cava superior
Плућна вена
Venae pulmonalis sinister
Лева преткомора
Atrium sinistrum
Главна жила куцавица
Aorta
Десна преткомора
Atrium dextrum
Лева комора
Ventriculus sinister
Десна комора
Ventriculus dexter
Врх срца
Apex cordis

ЖИП страна

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СУПЕРФИНАЛЕ

Музика: Момчило Раденковић
Текст: Мирко Глишић
Изводе: ЗЛАТНИ ПРСТИ

Вечерас ватре се пале
играмо суперфинале.
Каже ми профа очекује се катастрофа
ал' бићемо бољи мила,
ако дођеш и ти.

У школи они су први.
Кажем ти не могу крити.
Играју страшно, играју к'о Челзи Сити.
Ал' бићемо бољи, мила,
ако дођеш и ти.

Док гледаш у мене
и машеш ми лалом,
ја фудбал имам у прсту малом.

И зато ватре нека се пале,
вечерас нека дођу сви,
Играмо суперфинале,
зато, мила, дођи и ти!

Адреса: ЗЛАТНИ ПРСТИ
Варшавска 14
19000 Зајечар

ЗЛАТНИ ПРСТИ

Зајечарски састав ЗЛАТНИ ПРСТИ није потребно представљати. За пет година постојања снимили су неколико плоча са којих се још сећамо нумере „Реших да се женим“ (снимљена 1976), симпатичног хита „Играј реге“ и прошлогодишњег великог успеха „Како да освојим тебе“. С нескривеним амбицијама да и даље нижу успехе, чланови групе недавно су се представили новом малом плочом на којој су две композиције: „Суперфинале“ и „Има нешто у теби што ником поклонио не бих“.

О новој плочи и тренутном стању у групи разговарали смо са певачем и гитаристом састава Момчилом Раденковићем: „Прво бих нешто казао о плочи за коју сматрам да заслужује пажњу дискофила. Надам се да нам они који нас воле неће замерити због једногодишње паузе. На овој плочи смо сарађивали са крагујевачким песником Мирком Глишићем, а обе нумере сам ја компоновао. „Суперфинале“ није класична „реге“ музика. Задовољни смо што смо на овој плочи у погледу звука остали верни себи. „Има нешто у теби што ником поклонио не бих“ је балада пријатна за уво, непретенциозна, са лепим текстом. Што се тиче промена у групи оне су настале из објективних разлога, а не због неких размимоилажења. Наиме, клавијатуриста је отишао на одслужење војног рока, док је басиста одлучио да престане са свирањем. Заменили су их Душан Маслаћ и Јован Николић, наши пријатељи из Зајечара, који су одувек добро познавали прилике у групи тако да им „уклапање“ није представљало проблем. Наша музика добро им је позната, такође и наши планови и жеље. Тренутно смо доста окупирани промоцијом нове мале плоче. Али и поред тога већ смо припремили материјал за наш други ЛП. Управо га снимамо, а излазак ове велике плоче планиран је за септембар. Имали смо турнеју по Македонији која је била напорна али изузетно успешна. После краћег одмора крећемо на омладинске радне акције где ћемо свирати бригадистима“.

СЕНАД ОД БОСНЕ

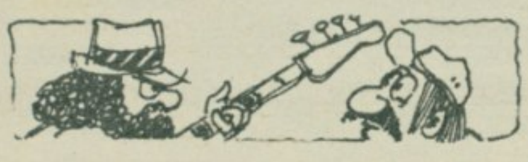
Из Витеза, малог места крај Сарајева, кренула је група СЕНАД ОД БОСНЕ и веома брзо нашла се на топ-листама широм земље. На челу састава је **Сенад Галијашевић** који свира гитару, клавир, флауту, усну хармонику и дромбуље. Уз њега су **Салих Јунузовић** (соло-гитара, акустична гитара), **Небојша Аџаип** (виолина, флаута и вокал) и певачица **Елвира Ђулалић**. У априлу прошле године снимили су своју прву сингл-плочу са песмама „Бол“ и „Шал“. Ови путујући музичари и луталице негују кантри-стил. Недавно је изишао и њихов други сингл са песамам „Кунта Кинте“ и „Мандинго“.

Поп • вести

ФЕСТИВАЛ РОКА

Први фестизал рок-музике у овој години одржаће се 26. и 27. маја у Шкотској. Биће на отвореном простору и ако време буде наклоњено срганизаторима, очекује се рекордна посета. Публици је обећана светска рок-елита. ФЕРПОРТ КОНВЕНШН (FAIRPORT CONVENTION) ће на фестивалу свирати свој опроштајни концерт, а вероватно ће наступати и домаћини ЕВЕРИЦ ВАЈТ БЕНД (THE AWERAGE WHITE BAND).

МЕМФИС СЛИМ (MEMPHIS SLIM)

Легендарни блуз-музичар МЕМФИС СЛИМ, одржао је крајем априла концерт у Лондону. Са њим су наступали и гитариста Мики Бејкер, чувени блуз-пијаниста Семи Прајс, саксофониста Хал Сингер и бубњар Мичел Денис.

„Златни акорди“

Некада веома популарна загребачка група ЗЛАТНИ АКОРДИ поново се активирала. После изласка сингл-плоче са композицијама „Дах тишине“ и „Моћ снова“, чланови ЗЛАТНИХ АКОРДА су стално на окупу. У групу се вратио познати басиста **Златко Миксић Фума,** донедавно члан ПАРНОГ ВАЉКА, и **Иван Станчић Пико,** досадашњи члан групе TIME, а кратко време и ПАРНОГ ВАЉКА и ГРУПЕ 220. Иван је познат широј публици и као филмски глумац — дебитовао је у филму Креше Голика „Љубица“. У групи су још: **Ивица Миксић, Мирослав Пајек Пајо** и **Хрвоје Гроздек.**

ЗЛАТНИ АКОРДИ ускоро треба да сниме још једну сингл-плочу, а припремају и материјал за први ЛП.

Адреса: група ЗЛАТНИ АКОРДИ, Влашка 53, 41000 Загреб.

Дитка Хаберл

ДИТКА ХАБЕРЛ је сигурно једна од најбољих певачица словеначке забавне музичке сцене. Њен глас и начин интерпретирања музички стручњаци су увек ласкаво оцењивали.

Своју каријеру певачице Дитка је започела у групи БЕЛЕ ВРАНЕ 1968. године, која је и поред великих успеха престала да постоји 1972. Дитка тада наступа као солисткиња на фестивалима где осваја награде стручних жирија, али не постиже и комерцијални успех. Године 1974. Тадеј Хрушовар, Дит кин супруг који је био и члан БЕ-

ЛИХ ВРАНА, оснива вокалну групу ПЕПЕЛ ИН КРИ (Пепео и крв) у којој је Дитка солиста. Већ 1975. год. састав тријумфује на Опатији 75. са композицијом „Дан љубезни“ и наступа на евровизијском фестивалу у Стокхолму. Плоча с том композицијом продата је у тиражу од 100 000 примерака.

Прошле године дошло је до нових обрта у Диткиној каријери, овог пута на међународном плану. Са великим успехом наступала је на фестивалу у пољском граду Сопоту, а у лондонским студијима Village Way и IBC снимила део материјала за своју прву ЛП плочу „Заљубљена“. Две композиције на овој плочи написао је познати енглески продуцент и композитор Нат Кипнер. Одушевљен певањем Дитке Хаберл, омогућио јој је да сними две сингл-плоче за продукцију Sugarbeat.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ВИГЊА

ВИС ТАМАРИС из Вигња, на Пељешцу, постоји већ три године и тренутно је једини састав на овом полуотоку. Чланови групе свирају популарне домаће и стране композиције, али имају и неколико својих пјесама које су везане за море и Медитеран. Њихова најпопуларнија композиција је „Пјесма Оребићу“. Омиљене групе су

им МОРЕ и ЛИБЕРТАС и пјевачи Мишо Ковач и Оливер Драгојевић.

Састав чине: НЕНО БОРОВИНА (соло-гитара и вокал), МАРКО ШАЛЕ (инструменти са клавијатурама и вокал), НИКША СРШЕН (бас-гитара), ЈЕРЕ ДАЛМАТИНАЦ (ритам-гитара) и МАРКО СУХОР (бубњеви).

Андреј Куриљ
село Мијаца
58272 Сливно
(хонорар 100 дин)

НОУ (KNOW)

Гери Валентин (Gary Valentine) је некада свирао бас-гитару у групи БЛОНДИ. После несугласица са осталим члановима састава замолили су га да их напусти. О свом одласку из групе Гери каже: „Када је требало да снимимо други албум, Пластична писма (»Plastic Letters«), ја сам рекао осталима да ћу, када завршимо снимање, напустити групу. Желео сам да оснујем свој састав, јер ме више није интересовало то што они раде. За ту другу плочу ја сам компоновао неколико песама, а поред осталих и »My Presence Dear« која је постала велики хит групе БЛОНДИ. Са својом новом групом НОУ (знати) потпуно сам задовољан. Сада свирам гитару, а, поред мене, ту су још и басиста Ричард Дендри (Richard Dandrea) и бубњар Џоел Туриси (Joel Turrisi). Наш репертоар се састоји углавном од нових композиција, али изводимо и све песме које сам написао за БЛОНДИ. Управо нам је изишао сингл „Први“ »The First One« и од њега много очекујемо.“

Група НОУ је до сада имала неколико наступа, већином у Њујорку, али је ипак успела да привуче пажњу на себе. Критичари им прорицу блиставу каријеру, и у то не треба сумњати јер се Гери Валентин већ доказао као врстан композитор.

ХУ (WHO)

Група ХУ је први концерт после смрти Кита Муна одржала у Кану, за време филмског фестивала на којем овај састав има своја два филма.

Документарни филм „Клинци су у реду“ (»The Kids Are Alright«) приказан је 13. маја, а дан касније била је премијера филма „Квадрофонија“, што значи да је група ХУ три дана била у центру збивања овог интернационалног фестивала.

Своју светску турнеју, која се очекује са огромним интересовањем, ХУ ће почети у

септембру. У Енглеској ће одржати само један концерт, и то ће вероватно бити на отвореном простору, да би омогућили свим заинтересованим да их виде. Место још није одређено. Пре овог концерта састав ће имати неколико наступа да би се чланови загрејали.

Како се очекује, крајем маја у продаји ће се наћи музика из филма „Деца су у реду“. Двоструки албум садржи 19 њихових најпопуларнијих композиција, снимљених уживо. Са плочом се добија и сувенир — књига. Макси-сингл, скинут са албума, на којем се налазе песме „Нека дуго живи рок“ (»Long Live Rock«), „Моја жена“ (»My Wife«) и „Ја сам фаца“ (»I'm a Face«), изишао је 20. априла.

БЕРЗА ПЛОЧА

Мењам добро очуване сингл-плоче: »Turn to Stone« (ELO) и »Miss You« (ROLLING STONES) за »Funny, Funny“ (SWEET) и »Dr. Alexander Graham Bell«.
Предраг Петровић,
Булевар Вељка Влаховића број 26/II,
23000 Зрењанин

Желео бих набавити ЛП плоче састава QUEEN: »Queen«, »Queen II« и »Sheer Heart Attack«.
Миљенко Вуић,
Ђуре Јакшића 34,
41000 Загреб

Мењам или продајем добро очуване плоче: »Beatles 1967—1970«, »Love Songs« (BEATLES), »A Day at the Races«, »A Night at the Opera«, »News of the World« (QUEEN), »Made in Europe« (DEEP PURPLE) и »Night Flight to Venus) (BONEY M).
Младен Јанићијевић,
Пут XIX дивизије 13/4,
57000 Задар

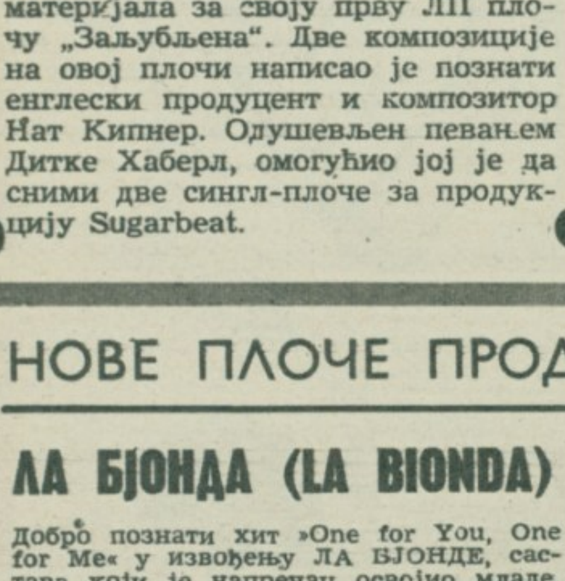
Купујем све ЛП плоче БИТЛСА сем »A Collection of Beatles Oldies«.
Добривоје Мирковић,
Александра Стамболијског број 1,
11000 Београд

НОВЕ ПЛОЧЕ ПРОДУКЦИЈЕ ГРАМОФОНСКИХ ПЛОЧА

RTB

ЛА БЈОНДА (LA BIONDA)

Добро познати хит »One for You, One for Me« у извођењу ЛА БЈОНДЕ, састава који је напречац освојио младе, нашла се и у нашим продавницама. Продукција грамофонских плоча РТБ недавно је издала малу плочу са овом нумером. На Б страни је композиција »Sandstorm«.

ТЕТКА АНА

ТЕТКА АНА је назив све популарније зрењанинске групе која се представља дискофилима својом малом плочом. Две симпатичне нумере — „Слатка Марија“ и „Ноћас имам шансу“ — повећаће број присталица овог перспективног домаћег поп-састава.

АББА

»Chiquitita«, најновији хит популарног шведског квартета АББА, по квалитету заостаје за претходним дискографским успесима. Али, и поред многих замерки, ова нумера се нашла на свим светским топ-листама и тако још једном потврдила да је за успех пре свега важно име. На другој страни овог сингла налази се композиција »Lovelight«.

НАША КАРИКАТУРА

FLEETWOOD MAC

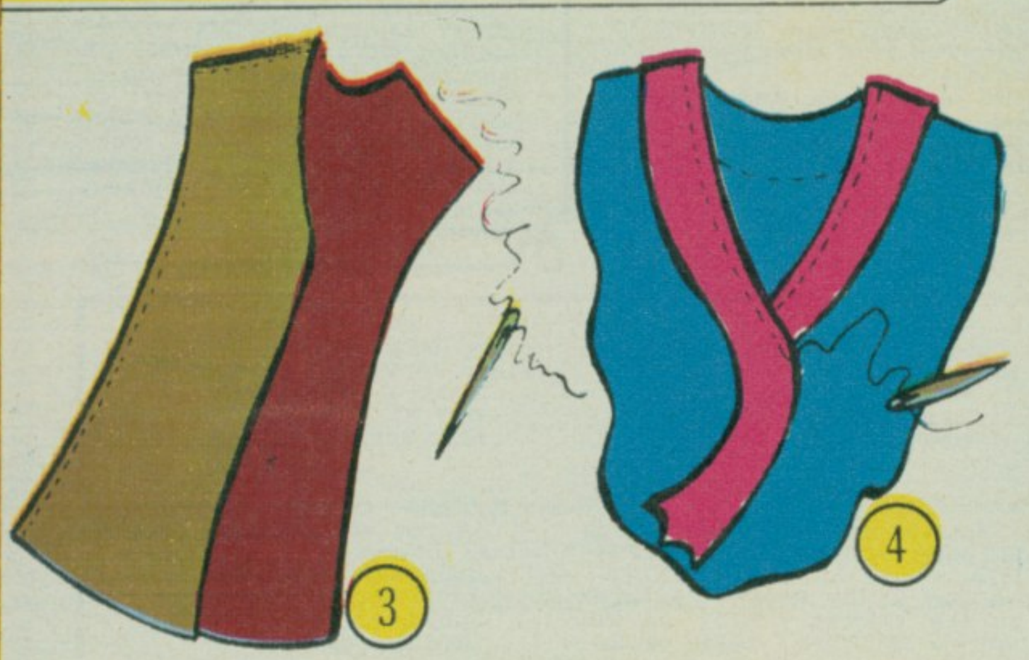
ЧИШИН КУТАК

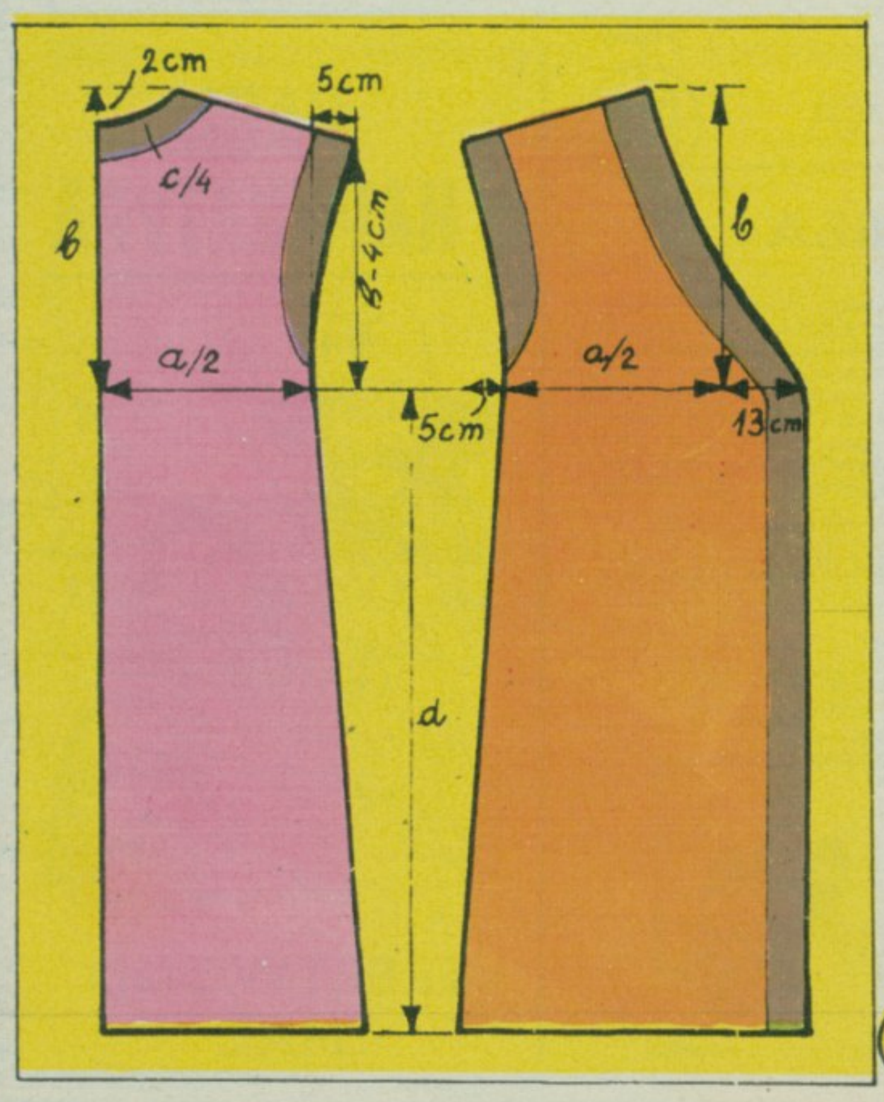
МАТУРСКА ХАЉИНА

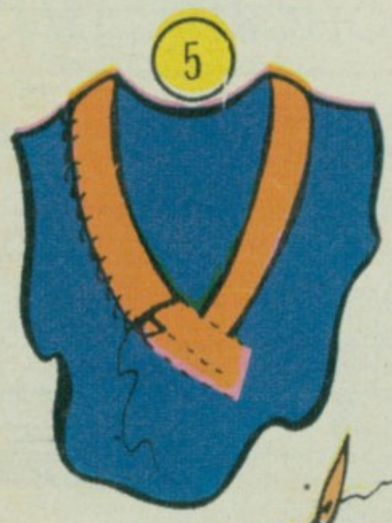
Аа бисте биле лепе за матурско вече није потребно да купујете скупоцену хаљину. Без много труда сашијте сами ову лепу хаљину у којој ћете, уз мале модне детаље, изгледати као са страница модних часописа.

На **слици 1.** види се како се узима мера, а на **сл. 2** како се израђује крој! Дужину „d" одређујете саме већ према томе да ли желите кратку или дугу хаљину. На крoју је означено где се опшива тракама од истог материјала (светлоплави делови) на задњем ружичастом и предњем наранџастом делу. Све делове прво саставимо **(сл. 3)**, затим ушијемо траке **(сл. 4)** и пришијемо их са унутрашње стране на начин приказан на **сл. 5.** Овај крој има кимоно рукаве али, ако вам се они не допадају, можете их набрати **(сл. 6)** и добити горњи део другачијег облика. Хаљина се носи на преклоп **(сл. 7)**, а појас се шије од истог материјала или може бити свилена машна, кожни каиш и сл. Овај крој је нарочито погодан јер се испод овакве хаљине може да се носи блуза.

VLS 79

КОКОСОВА ЦЕНТРАЛА

Плодови кокосових палми чине важан део прихода на Филипини ма, али од кокосових ораха свакодневно остаје близу 6,5 милиона тона — отпадака. Ти се отпаци бацају. А како је наша планета сваким даном сиромашнија енергетским сировинама, надлежни на Филипинама одлучили су

да, прерађујући отпатке сувом дестилацијом у течно гориво, снабдевају термоцентралу снаге 1,5 мегават.

Планирано је да се у близини града Ифанта „кокосова" термоцентрала пусти у рад током ове године. И то није све — предвиђена је изградња још две.

ВИНСКИ ПОДРУМ ФАРАОНА

Археолошки налази из древног Египта показују да је још 3000 година пре нове ере, за време прве династије, вино представљало веома цењени напитак Египћана. Запечаћене посуде с вином из времена Аменофиса (око 1500 година пре н. е.) опремљене су и натписима са детаљним подацима какве винари и данас користе: година производње, име власника винограда, име подрумара и врста вина. Главно виноградарско подручје древног Египта налазило се у рејону Александрије и око оаза у западној пустињи.

РИБЉА КИША

У рејону градића Баринго, северозападно од Најробија (Кенија), пало је пролетос толико кише, да је то изазвало изливање више река и поплава. Због тога је сваки олујни облак изазивао узбуђење и страх ојађених становника. И наилазак новог тамног облака није наговештавао ништа добро. За њим је стигао читав фронт густих, претећих облака, праћен муњама и громовима, али и пљуском — риба. На све стране, на кровове кућа, улице, дрвеће и дворишта падале су још живе и устрептале рибице. Јављајући о том необичном догађају, Кенијска информативна агенција је изнела и податак да у близини Баринга нема ни реке ни језера. Најближе језеро, Богорија, налази се на удаљености преко 20 километара. Међутим, житељи околних села тврде да је за време тог невремена над језером беснео торнадо, који је, по свему судећи, заједно с водом узвитлао и рибе у ваздух и поклонио их становницима Баринга.

РИБА С ФЕЊЕРЧЕТОМ

У Карипском мору истраживачи су уловили мању рибу, чија је особеност што испод очију има светлосне изворе у виду малих фењера. Они јој служе као мамци за рибице и друге ситне морске животиње којима се храни. Размере рибе с фењерима су релативно мале: дужина јој је свега 12 сантиметара, али се светлост њених фењера може видети са неколико пута веће удаљености.

МИНИ МАГНЕТОФОН

Једна америчка фирма конструисала је минијатуран и веома лак магнетофон, чија тежина (заједно с малом батеријом и касетом) достиже свега око 200 грама, висина 10, дужина 6 и ширина 2 сантиметра. Касета обезбеђује записивање у трајању од једног часа. Апарат је подешен тако да се њим може управљати једном руком.

МИНИ ФОРМУЛЕ МАКСИ УСПЕХ!

30 ДИН.

30 ДИН.

Комплет 50 ДИН.

Драги читаоци

На нашој слици видите популарне књижице МИНИ ФОРМУЛЕ у природној величини.

- *МИНИ ФОРМУЛЕ садрже све формуле из математике, физике и хемије.*
- *МИНИ ФОРМУЛЕ су универзални приручници за основце, средњошколце и студенте.*
- *МИНИ ФОРМУЛЕ можете наручити дописницом или писмом. Послаћемо одмах. Платићете када примите. Наша адреса је:*

Биро за публицистику — МИНИ ФОРМУЛЕ
71000 САРАЈЕВО ул. Валтера Перића бр. 3/III

EUROCREM®

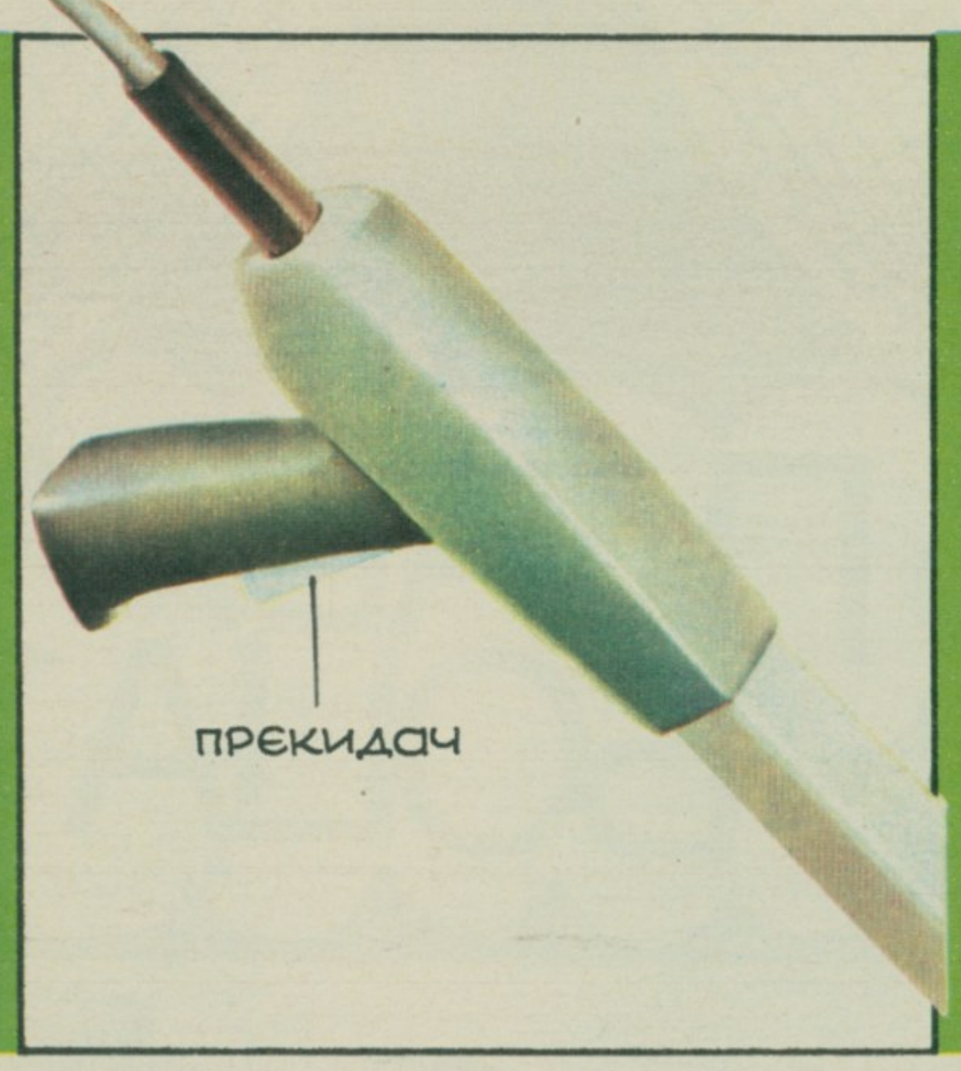
ДРАГОЦЕНЕ СНАГЕ ПРИРОДЕ, САДРЖАНЕ У УКУСНОМ ПРОИЗВОДУ

МАМА ЈЕ ИЗАБРАЛА ЗА ВАС EUROCREM, ЈЕР EUROCREM, СА ХЛЕБОМ, ОБЕЗБЕЂУЈЕ, ВЕЋ ГОДИНАМА, СВАКИ ДАН, ЗДРАВУ ИСХРАНУ

ПРИЈАТЕЉИ, ПАЖЊА! НИЈЕ ДОВОЉНО ДА ЛИЧИ НА EUROCREM
ДА БИ БИО EUROCREM!

ЧУДА ЉУДСКИХ РУКУ

КОСАЧИЦА

Некада је човек траву косио српом и косом. Данас то чини машином, косачицом. Сама по себи ова „машинерија“ није много компликована: састоји се од мотора, кућишта, сечива и држача. Прве косачице вукао је коњ. Њега су заменили трактори а њих, опет, бензински и електрични мотори. Међутим, не тако ретко, данас се могу видети и косачице које се покрећу искључиво снагом људских руку. Користе се углавном за кошење траве у баштама.

Прве косачице имале су цилиндре са сечивом које је ротирало. Њиховим усавршавањем стигло се до модела којима се не само брзо обављала косидба, него и који имају изванредне техничке особине. Тако, рецимо, данас постоје косачице чије је сечиво направљено од тако квалитетног челика да уопште нема потребе да се оно бруси или мења. До замене сечива долази само у случају да се налети на камен. Тада, пошто се сечиво окреће великом брзином, долази до његовог савијања па и ломљења.

Баштенске косачице су тако конструисане да код њих није нимало тешко подесити висину кошене траве. За то служи специјална полуга монтирана на осовину косачице.

Неопходни део косачице покретаних снагом електричног мотора су дугачки каблови који их повезују са извором струје. А извор је најчешће у кући.

Ове косачице се пуштају у рад на прекидач који све време док се коси мора да буде притиснут. Истог тренутка кад се рука скине са прекидача, машина се зауставља.

Модел косачице на нашој слици не сакупља траву коју коси. Међутим, многе њене „посестриме“ у стању су и то да чине. И не само то: довољно су велике да на њих може да се угради и седиште за човека који њима управља.

● ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ●

РЕЈ БРЕДБЕРИ

ПЛАВА БОЦА

ДЕСЕТ ГОДИНА ЈЕ ТРАГАО ЗА ЊОМ. САН МУ ЈЕ ПОСТАО НЕМИРАН, БУДИО СЕ УВЕК УМОРАН, ПРЕКО ДАНА ЈЕ БИО НАПЕТ.

Пешчани сатови су се, здробљени, просули по песку. Време ухваћено и заустављено... Дна мртвих мора прекрива песак избраздан дахом ветра. Мртви градови су наткривени тишином и сећањем.

Марс је био мртав.

У светлуцавој тишини поднева, Алберт Бек и Ленард Крејг седели су у старим патролним колима. Посматрали су мртви град, који се није померио под њиховим погледима. Чекао је њихов узвик:

— Хеј!

Кристална кула се растурила у облику прашине.

— Хеј, ти!

Још једна је пала.

Следећих неколико кула срушио је одјек. Фонтане и камени стубови меко су се спуштали и нестајали у прашини. Тако су нестајали градови на Марсу. Најлепша остварења су се рушила на само једну изговорену реч. То је као да гледате Бахову кантату како се разједињује и распада пред вашим очима.

Бек је мало сачекао. Све је опет било мирно.

— Сад можемо да уђемо — рекао је.

Крејг се није померио.

— Исти разлог? — упитао је.

Бек је климнуо главом.

— Због проклете боце! — Крејг је бесно замахнуо ногом кроз песак. — Не разумем. Зашто је сви толико желе?

— Они који су је видели никад о томе нису причали. Али, веома је стара, то је сигурно, и не зна се шта садржи. Тако каже легенда. Баш то што је њена садржина тајна, распаљује човекову машту — рекао је Бек излазећи из кола.

— Можда твоју, али моју не — рекао је Крејг, лењо се протежући. Незаинтересован поглед кроз полузатворене капке нимало није личио на Крејгов. — Пошао сам само због вожње... боље него да сам седим на врућини.

— Пет хиљада, а можда и десет хиљада година прошло је откад су становници Марса начинили ту плаву боцу. Губљена је, па налажена, губљена и налажена, ко зна колико пута.

Посматрао је мртви град кроз треперав, врео ваздух. Целог живота, размишљао је Бек, нисам учинио баш ништа. Други су постигли много више: отишли су на Меркур, или Венеру, или ван система. Сви сем мене. Можда плава боца може то да измени.

— Погледај само шта је учинило од тебе тих десет година трагања за плавом боцом — добацио му је Крејг. — Сан ти је немиран, будиш се уморан, преко дана си напет... Да бар знаш за чим трагаш! Ти си луд.

— Ућути већ једном! — грубо га је прекинуо Бек.

Док су, клечећи, претраживали по старим грађевинама, Крејг је застао, смешкајући се.

— Да није можда у тој боци жена твог живота? Или нешто из детињства, све у том малом простору: језеро, дрво на које си се пењао, трава, речни ракови...

— Некад помислим да баш то тражим. Не знам.

— Можда се садржина боце мења у зависности од жеља оних који је траже — нагађао је даље Крејг. — Рецимо, када би у њој било вискија...

— Тражи и не брбљај — рекао је Бек.

Глас иза леђа

Остало је било још седам соба које је требало прегледати, свих седам крцатих сјајним предметима. Од пода до таванице ћупови, боце, вазе, урне, израђени од црвеног, жутог, љубичастог и црног стакла.

Бек је завршио с прегледом собе и кренуо даље. Готово да га је било страх да крене у следећу. Шта ако је овог пута нађе? Биће то крај трагањима и његов ће живот изгубити смисао. Одавно је био начисто с тим да му није најважнија боца, него трагање, то стално кретање, само, наравно, ником не би признао.

Пажњу му је привукао пригушен звук. Пришао је прозору и погледао у двориште. Двојица придошлица разгледала су старе грађевине. Заљубљеници плаве боце. Било је на хиљаде таквих који траже, траже.

— Како иде? — Крејг се појавио на вратима.

— Још ништа — одговорио је Бек. — Хеј, осећаш ли нешто? — упитао је.

— Шта?

— Као да мирише виски.

— То ја миришем — насмејао се Крејг. — Попио сам гутљај-два. Нашао сам га у једној боци. Гомила стакларије, као увек, и сасвим случајно једна боца с виски-јем.

Бек је гледао у њега с неверицом.

— Какав виски на Марсу? — Руке су му се одједном охладиле. — Покажи ми је.

Била је тамо где ју је Крејг оставио, боца од стакла плавог као небо, лака и светлуцава у Бековим рукама.

— На дну има још вискија — рекао је Крејг.

— Ја не видим ништа — рекао је Бек.

— Протреси је.

Бек ју је подигао и снажно затресао.

— Чујеш ли?

— Не.

— Ја чујем — казао је Крејг.

Бек је спустио боцу на сто. Светлост која је улазила кроз прозор измамила је из ње плаве одсјаје. Била је као звезда у ведрој ноћи. Плава као морски плићак у подне. Плава као дијамант ујутро.

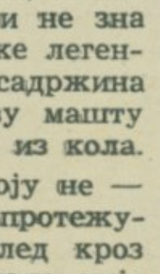
— То је она... моја лепотица — говорио је Бек полако. — Више не морамо да тражимо. Нашли смо плаву боцу.

Крејг га је сумњичаво гледао.

— Јеси ли сигуран да ништа не видиш у њој?

— Ништа...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

И висока планина ће се осути ако је поткопаваш сваког дана

(Индонежанска пословица)

— Извините, господо — тргао их је глас иза леђа.

Била су то она двојица из дворишта, са оружјем у рукама. Човек на вратима није их гледао у лице. Очи су му биле прикована за плаву боцу.

— Нерадо употребљавам оружје — рекао је — али овога пута је у питању предмет који морам да имам. Предлажем да ми га препустите без отпора.

Бек му је био готово захвалан. Ово је имало лепоту добро изрежираног случаја. Из руку му односе благо које није стигао да отвори. Тако је пред њим поново мукотрпно трагање.

Бек је без речи предао боцу.

Све блеђи и блеђи

Под хладном светлошћу два месеца, Марс је изгледао сабласно. Кола су шкрипутала по празном друму, пролазећи поред некадашњих градова. Ништа им није привлачило пажњу. Требало је наћи човека који је однео плаву боцу.

— Никад га нећемо наћи — гунђао је Крејг. — На овако лошим путевима он је у предности, јер је на бициклу.

— Хеј! — узвикнуо је Бек и зауставио кола. — Јеси ли видео? Неко је протрчао.

— Где?

— Ено, тамо! Он је!

У јарку крај пута, човек кога су тражили лежао је савијен преко бицикла. Очи су му биле широм отворене, али беживотне.

— Шта ли га је убило? — питао се Крејг. — Нема трагова ударца, нема оружја...

Али, Бека више није интересовао мртви човек. Зурио је у мрак, пратећи три силуете које су се удаљавале пешке. Плава боца је у њиховим рукама, био је сигуран. А човек у јарку је сада био само један усијани предмет, све блеђи и блеђи. Док је Крејг избезумљено гледао, Бек се није чудио. Чуо је он за то: људи код којих је била плава боца нестајали су. Налазили су је други. И они су нестајали.

Окренуо се и одмереним кораком пошао ка колима.

— Куда ћеш?

— Морам да знам шта је у плавој боци. Сад сам сигуран да је у њој оно што тражим. И чека ме...

— Бек, ја не идем! — довикнуо му је Крејг. — Ипак ми се живи. А теби желим срећу!

Тајна жеља

Кроз тихо брујање мотора Бек се вратио у прошлост, у све оне самотне ноћи у последњих десет година, када је био сигуран само у једно: у своју очајничку жељу. Али, није знао шта жели. Од детињства га је пратила патња — тежак живот на Земљи, општа паника 2130. године, глад, хаос. Затим лутање од планете до планете, без жене, без пријатеља, без топлине и љубави. Долазиш из мрака на светлост, из утробе на свет... и шта у њему налазиш од свега, што желиш?

И онај у јарку... зар није и он трагао за нечим нарочитим? Нечим чега нема. Шта остаје њему, свима другима? Постоји ли ишта чему треба тежити?

Плава боца!

Хитро је искочио из кола, са спремним револвером. Потрчао је и чучнуо иза пешчаних дина. Испред њега, тројица су лежала на песку. Месечева светлост је поигравала на боци између њих. Док је Бек посматрао, људи су се истопили, нестали.

Бек је подигао боцу и неколико дугих тренутака држао је у испруженој руци.

Значи, ово сам тражио. Окренуо је боцу; плавичаста светлост је засијала. То је, значи, оно што сви желе. Тајна жеља, дубоко усађена, скривена где се и не надаш. Смрт!

Крај сумњама, мучењу, монотонији, жељама, усамљености, страху. Крај свему.

Зар сви?

Не. Крејг не. Крејг је, вероватно, много срећнији. Он је од оних малобројних који живе као животиње: не испитују, пију на извору, одгајају младе и ни тренутак не сумњају да живот није леп. Такав је Крејг. Такви се на прсте могу избројати. Срећне животиње у великом резервату. Људи стабилних нерава усред милиона неуротичара.

Бек је подигао боцу. Најзад нешто једноставно, помислио је. Ово сам одувек желео. И ништа друго

Ништа.

Боца је била отворена и плавила се на светлости. Бек је пожудно удахнуо ваздух из ње.

Најзад је имам, мислио је.

Лежао је сасвим опуштен. Тело му је било хладно, а одмах затим пријатно топло. Знао је да тоне кроз звезде до потпуног мрака. Пливао је кроз плаво, бело, црно вино. У грудима му је горело хиљаду свећа. Руке су га напуштале. Смејао се. Затворених очију се смејао.

Био је потпуно срећан, први пут у животу.

Плава боца је пала у песак.

Још један гутљај

У зору, Крејг је пешачио сам, звиждућући. Боцу је угледао на сивом песку, обасјану првом ружичастом светлошћу. Место је било веома мирно. Опет у мојим рукама, помислио је. — Хеј, Бек! — викнуо је. Мир свуда око њега.

— Бек, ево твога блага! Мени не треба. Узми га!

Сачекао је мало. Ништа сем одјека.

— То се зове бити баксуз! Боца је ту, а сад Бека нема. — Затресао је боцу. — Опа! Опет виски за мене!

Отворио је боцу, отпио гутљај и обрисао уста надланицом.

— Сва она мука око мало виског — рекао је, немарно машући боцом. — Сачекаћу да се Бек појави, а до тада... изволите још један гутљај, господине Крејг!

Једини звук на мртвој земљи било је клокотање течности кроз суво грло.

Крејг се задовољно насмејао и поново нагнуо боцу.

укрштене речи

ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА

Пред нама је туристичка сезона а у нашој укрштеници, под бројевима 1, 2, 3 и 4, треба уписати неке од термина и решење неће бити тешко.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	РАСКОШНА СОБА У ХОТЕЛУ	ЗАУЗЕТИ СЕДЕЋИ ПОЛОЖАЈ	ТРЧАЊЕ	УПОРНО, ЗАДРТО		НАШЕ ОСТРВО / ГРАД У ГРЧКОЈ	ЛИТАР	МУШКО ИМЕ (ЈОАКИМ)
ИДИЛИЧНА ПЕСМА									
ВРСТА УДАРЦА У БОКСУ								ГОНИТИ	
ОДСКОЧИТИ									
ЛИСИЧИЈИ РЕП, ОРЕПИНА				НЕОЧЕКИВАНО НАЛЕТЕТИ НА НЕКОГ		БЕЗ МОЋИ ГОВОРА / СКУП ПЧЕЛА			
2									3
МЕРА ЗА ОТПОР			ТЕЛЕФОНСКИ ПОЗИВ / ДРЕВНИ ИНД. ЈЕЗИК				ПАСЈИ ЛАВЕЖ		
ИНСИСТИРАТИ НА ЧЕМУ									
ЈУНАЧКИ СПЕВ	ЈУЖНО ВОЋЕ / ПРИТОКА ДРИНЕ				НАШ ПЕСНИК МИЛОРАД ПАНИЋ	ЗНАК ЗА АЗИ-ШТАЈНИЈУМ	КРИЛОВ / РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА		
		ГАМАЛ АБДЕЛ / МУШКО ИМЕ						ОПЕРА ЏУЗЕПА ВЕРДИЈА	
РАСКАЛАШАН									
УЧЕСНИК У СИЊСКОЈ АЛЦИ						ОБЛИК, ФОРМА / ЗНАК РАДИЈУМА			
4							ДИНАР / ЗНАК СУМПОРА		ТОНА
ВРСТА ВЕТРА									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Њујорчани, узурпатор, дама, кота, Дејан, над, лм, жутица, ХИМАЛАЈИ, бит, Данаја, Ита, ан, м, р, Ока, т, наги, ХИНДИ, Наум, ИНДУСИ, го, Огаден, он.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласне агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез. Цена једног примерка 8 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП" „Политика" код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63--257300-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник"

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

Нова погодност за пријатеље

PEZ-а!

Драги пријатељи PEZ-а

Приближава се дан школског распуста а са тиме и дуже време за игру.

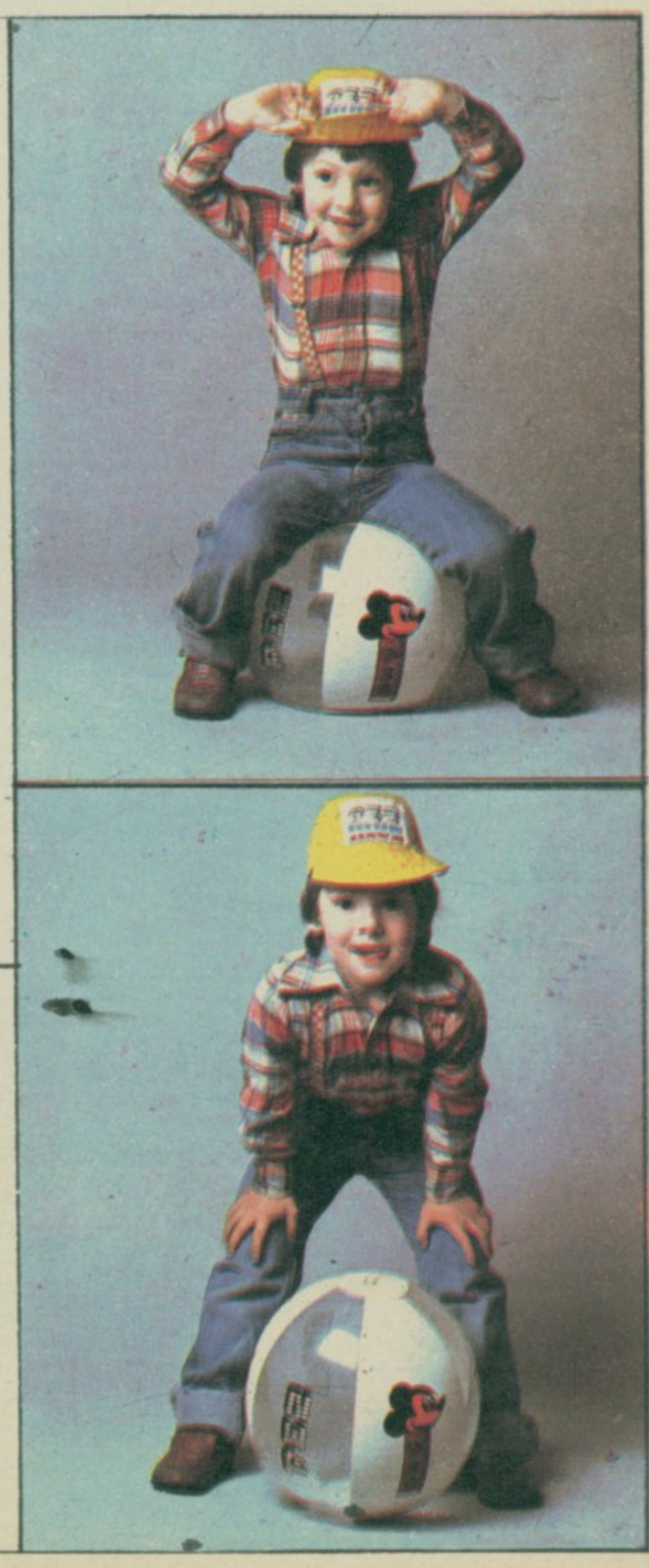
Спремили смо вам 5.000 комада PEZ лопти, које нудимо по повољној цени. Пожурите са поруџбином.

Лопту ћеш платити поштару по цени од 65 динара.

Наша адреса је:
PEZ ПРИЈАТЕЉ
61111 ЉУБЉАНА, пп. 8

HP Kolinska
Kolinska Ljubljana

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр. | бр. PEZ чл. карте | ком. PEZ лопти | датум рођења

Потпис родитеља

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ПРВА ПОДМОРНИЦА

Интересује ме нешто више о првој подморници и њеном проналазачу?

Дарко Ловренчић,
Сремска Митровица

Иако идеја о броду који би могао да рони и да се креће под водом потиче још из 5. века, холандски лекар Дребел изградио је 1620. у Енглеској прву подморницу од дрвета, обложену кожом која се покретала веслима. Међутим,

као зачетника подморничарства и творца прве подморнице за ратне сврхе историчари СССР-а сматрају Руса Никонова по чијем је пројекту 1724. изграђена прва таква подморница. Други историчари то приписују Американцу Бушнелу — он је 1776. конструисао подморницу која је служила за напад на британске ратне бродове. Имала је облик јајета и названа је »turtle«, што значи корњача.

ПИСАЦ »ИЗГУБЉЕНЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ«

Прочитао сам неколико књига које је написао Ернест Хемингвеј, па бих желео да ми нешто више кажете о том писцу.

Зијад Мукановић
Винац

Добитник Нобелове награде за књижевност 1954. године, књижевник светског гласа, новинар и ратни репортер Ернест Хемингвеј је изузетна личност — због свог живота и књижевног дела које је оставио.

Књижевно дело Ернеста Хемингвеја носи печат његовог личног живота. У њима описује дечаштво проведено у мичигенским шумама, слика страхоте рата које је

и сам доживео као добровољац у оба светска рата, а после првог пише о животу послератне „изгубљене генерације". Писао је о шпанском грађанском рату у којем је учествовао као дописник на страни републиканаца.

Све што је необично привлачило је његов немирни дух: борбе са биковима, лов у Африци, путовања у далеке, егзотичне пределе. Његово дело је зато пуно аутентичног поднебља Америке, Африке, Шпаније. У погледу књижевног израза испољио је тежњу ка репортерском бележењу чињеница, а што је карактеристично за његово дело и за школу писаца којој је стајао на челу између два рата. Најпознатија дела су му романи: „Старац и море", „За ким звона звоне", „Сунце се поново рађа", „Због оружје", Зелени брегови Африке", „Пролећне бујице"...

ЈЕДУ СВАШТА

Да ли су медведи месождери или биљоједи?

Софија Панајотовић
Нови Београд

Медведи чине једну од најмањих, најхомогенијих, а ипак веома разноликих група од свих сисара. Постоји пет групација разних врста медведа: мрки или сури, „са наочарима", хималајски,

сунчев и амерички црни медвед.

Једу огромне количине готово сваке животињске или биљне хране али уживају у риби и веома воле мед и све што је слатко. С јесени нагомилавају огромне количине резервне масти, зими највећи број медведа постаје тром и тада се повлаче и дуго спавају док их не пробуде пролећни зраци.

НАЈВЕЋА ОПШТИНА

Да ли је општина Нови Сад највећа у Југославији?

Бранко Богићевић
Нови Сад

Општина Нови Сад је, по броју становника, највећа општина у Југославији. Сада има 280 хиљада становника и заузима површину од 766,4 km².

У граду живи 200 хиљада становника од којих је запослено преко 110 хиљада, а 70 хиљада становника чине ученици и студенти. У територију општине Но-

ви Сад улазе још Сремски Карловци, а од насеља: Петроварадин, Сремска Каменица, Бегеј, Будисава, Буковац, Ветерник, Кач, Кисач, Ковиљ, Лединци, Руменка, Степановићево, Футог, Ченај. Ове податке добили смо од секретара за информације општине Нови Сад.

НАЈДУЖА ГРАДСКА ЛИНИЈА

Која је аутобуска линија у Београду дужа — 16 или 23?

Оливера Ковачевић
Др Ника Миљанића 4
Београд

У ужем подручју нашег највећег града аутобуска линија 16 (Карабурма — Нови Београд) дугачка је 11315 метара, а 23 (Карабурма — Баново брдо) 12764 метра. Иначе, Градско саобраћајно Београда држи линије дугачке и преко 30 km.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

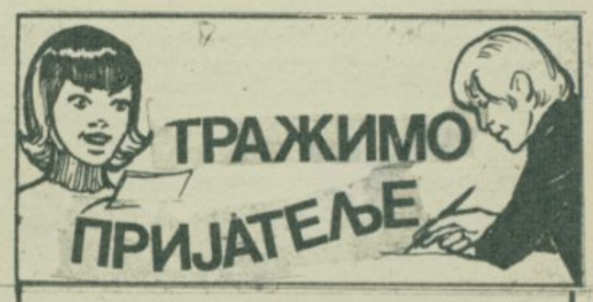
● Сакупљам значке и постере певача забавне музике па молим све оне који их имају да ми пошаљу. У замену дајем марке, разгледнице и стари новац. **Анчица Цвијановић, Панчевачки пут 17, 26232 Старчево.**

● Молим читаоце „Забавника" да ми пошаљу бројеве до 1000. Заузврат шаљем 50 разгледница и 50 маркица — **Горан Мајнарић, Супилова 233, 51300 Делнице.**

● Недостају ми следећи бројеви сличица „Циркус" — 3, 11, 13, 28, 60, 55, 56, 59, 52, 53, 51, 47, 42, 61, 40, 32, 33, 35, 37. 36, 38. За сваку добијену сличицу шаљем две салвете или један стари новчић — **Нада Џамић, Фрушкогорска 105, 22324 Бешка.**

● За сваку разгледницу неког града шаљем разгледницу Бањалуке — **Гојко Телић, Вида Симурџића 32, 78000 Бањалука.**

Вељанха Илова, 91400 Титов Велес, Сред. дом „Лазар Лазаревски" — 16 година, воли музику и спорт

—— • ——

Горан и Милутин Биочанин, 11070 Нови Београд, Булевар АВНОЈ-а 161/23 — сакупљају значке и мале календаре

Гордана Тривалић, 78430 Прњавор, Данка Митрова 6 — 10 година, сакупља значке и салвете

—— • ——

Виолета Војиновић, 18000 Ниш, Бранка Бјегојевић 12 — 13 година

WALT DISNEY

МИКИ

